

Capítol VIII

MEDIACIONS

**Transcendència de la mediació
familiar i comunitària davant
les noves dinàmiques familiars**

Carlos Villagrasa Alcaide

Cinta Vizcarro Masià

Isaac Ravetllat Ballesté

MEDIACIONS

Transcendència de la mediació familiar i comunitària davant les noves dinàmiques familiars

Índex

Introducció

- 1. El creixement de la mediació entorn de la infància i l'adolescència**
- 2. Transcendència de la mediació familiar i comunitària davant les noves dinàmiques familiars**
- 3. Règim jurídic aplicable a la mediació**
- 4. Justificació de la Llei de mediació familiar i de la seva reforma**
- 5. Les funcions assumides pel Centre de Mediació Familiar de Catalunya i pels col·legis professionals**
- 6. Àmbits d'aplicació de la mediació familiar, social i comunitària**
- 7. La mediació com a professió**
- 8. Els drets de la persona mediatadora**
- 9. El desenvolupament del procediment de mediació**
- 10. El paper de la mediació front dels processos judicials**
- 11. Conseqüències del procediment de mediació**
- 12. La formació de les persones mediadores**
- 13. Consideracions crítiques dels professionals de la mediació vers l'actual situació de la mediació entorn de la infància i les famílies**

Bibliografia

Annex

1. Novetats legislatives (anys 2005, 2006 i 2007)
  - 1.1. Llei de modificació del codi civil en matèria de dret a contraure matrimoni
  - 1.2. Llei de modificació del codi civil en matèria de separació i divorci
  - 1.3. Llei orgànica de modificació de la responsabilitat penal dels menors
  - 1.4. Llei de serveis socials
  - 1.5. Llei d'adopció internacional
  - 1.6. Avantprojecte de Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència
2. Objectius i guió de l'entrevista a professionals de la mediació

“No preguntem si estem plenament d’acord, sinó tan sols si avancem pel mateix camí”.

Johan Wolfgang von Goethe

Introducció

Després de diferents projectes de llei i amb una llei finalment aprovada i desenvolupada reglamentàriament, Catalunya torna a ser la Comunitat Autònoma capdavantera a l’hora de dotar-se d’una normativa amb vocació de regular la mediació familiar, d’una forma completa, encara que objectivament quedi reduïda a situacions molt concretes.

Malgrat que sigui fora dels supòsits taxats, la llei admet l’existència d’altres conflictes familiars en els quals també seria aplicable la mediació, especialment en els àmbits de socialització dels infants i adolescents. En aquests casos la norma tan sols estén el seu àmbit objectiu d’aplicació al règim d’infraccions i sancions, que en tot cas vincularà a la persona medidora.

D’acord amb l’anterior, i atesa la projecció de la mediació en els diferents àmbits d’interès entorn a la infància i les famílies, i tenint en compte la crida que es fa a aquest procediment des de la nova Reforma del procés de divorci (2005), es planteja des del Govern de Catalunya i també de l’Estat la necessitat d’una regulació completa i acurada de la mediació com a eina complementària de resolució de conflictes en tots els àmbits en els quals pot ser d’utilitat. Sens dubte, aquest procés compta amb l’impuls de la política europea envers una directiva que doni una regulació uniforme de la mediació arreu de la Unió Europea.

Les nostres experiències acumulades a Catalunya i a d’altres Comunitats Autònomes amb legislació pròpia en aquesta matèria (Galícia, València, Canàries, Castella-Lleó, Castella-La Manxa), o amb una experiència pràctica consolidada (País Basc, Andalusia, Madrid), posen de relleu la utilitat d’una tasca de recerca en la qual es delimitin les possibilitats de la mediació envers la infància i les famílies.

És en aquest context en el que s'emmarca el present estudi. En primer lloc, es du a terme un anàlisi de la regulació de la mediació familiar a Catalunya seguint la sistemàtica de la llei, del seu reglament i de la resta de disposicions que la desenvolupen. Es tracta d'oferir una aproximació general i preliminar de la regulació establerta i de les conseqüències pràctiques previsible. Des d'una perspectiva deductiva i des de la crítica constructiva, es vol oferir un punt de partida que pugui ser útil per un desenvolupament satisfactori de la normativa vigent i per una consolidació efectiva de la mediació familiar a la pràctica quotidiana amb infància i famílies.

També en el present informe es vol constatar la incipient però ja creixent aplicació pràctica a Catalunya del procediment de la mediació en tots els conflictes que tenen a veure amb l'àmbit material de la nostra recerca. La normativa actual ja té una transcendència pràctica significativa, atès que en resposta a la llei s'ha creat el **Centre de Mediació Familiar de Catalunya** que ja és en funcionament, per desenvolupar les tasques que li són pròpies encomanades per la llei i pel reglament. També, en aplicació d'aquesta normativa, els col·legis professionals implicats en el desenvolupament pràctic de la mediació familiar han creat els seus respectius registres de mediadors familiars i, fins i tot, els seus propis serveis de mediació familiar (Col·legi d'Advocats, Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya, Col·legi Oficial de Pedagogs, Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya i Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya). Quant a l'habilitació dels professionals, aquestes corporacions han ofert els cursos de formació específica corresponents al règim transitori, i han organitzat els cursos corresponents a la formació definitiva prevista per la llei i regulada pel reglament i per l'Ordre de 3 de juliol de 2002 (JUS/237/2002).

1. El creixement de la mediació entorn de la infància i l'adolescència

---

La mediació familiar, i comunitària, s'ha convertit a dia d'avui en una de les apostes dels municipis i de les Comunitats Autònomes per a construir una nova ciutadania basada en dinàmiques de resolució de conflictes alternatives a la tradicional via litigiosa.

En els àmbits de relació social propis de la infància i l'adolescència la presència del conflicte no tan sols és un fet habitual i consubstancial a la convivència quotidiana, sinó que a més, des de la seva gestió positiva, pot ésser un fenomen que estimuli el creixement i la maduresa dels vincles socials, en constant evolució, així com la capacitat de les persones per a generar sinèrgies i noves formes de comunicació, basades en el diàleg, l'intercanvi d'opinions i l'esperit cooperatiu.

Des d'aquesta perspectiva, clau per a generar un teixit social capaç de fer les nostres ciutats més humanes i confortables, la mediació sorgeix com a una magnífica eina per a fer possible la transformació dels obstacles en oportunitats. Des de la mediació no es nega el conflicte, ans el contrari s'intenta resoldre a través del diàleg i l'acord entre les parts implicades en la controvèrsia.

La mediació, doncs, no és tan sols un mitjà de resolució alternativa de conflictes, sinó a més un procediment en el qual s'accentua el civisme i l'educació en valors de la ciutadania. És en aquest sentit, com a element articulador i dinamitzador dels diferents escenaris i agents educatius, que la mediació pot tenir un rol essencial quant a la prevenció i l'abordatge dels conflictes, més en detectar-se que l'actual sistema judicial no té recursos per a resoldre determinats conflictes, molt especialment en l'àmbit familiar i social.

Actualment, es presenta a Catalunya el gran repte d'ampliar l'experiència, consolidada ja en el marc de la mediació familiar, a partir de la Llei catalana 1/2001, de 15 de març, a d'altres sectors socials i comunitaris, adaptant les estratègies i metodologies d'acció a la diversitat de conflictes que es poden produir en l'entorn vital de la infància i l'adolescència. També, la Llei aprovada pel Parlament de Catalunya el dia 4 de juliol de 2003, de foment de la pau, fixa com a àmbits propis d'actuació, els drets humans i les llibertats individuals i col·lectives, la convivència ciutadana, la promoció del diàleg i la solució pacífica dels conflictes, amb especial èmfasis a l'ensenyament i l'educació per la pau, en el paper dels mitjans de comunicació social i en el foment del desenvolupament global. Així mateix, l'article 106 del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya, amb una decidida aposta en aquest sentit, disposa que la Generalitat de Catalunya pot establir els instruments i els procediments de mediació i de conciliació en la resolució de conflictes en les matèries que són de la seva competència. Aquest precepte adquireix encara més rellevància si es posa en concordança amb l'article 108

de la mateixa norma estatutària, que fa esment a la possibilitat de la Generalitat de Catalunya d'instar l'establiment d'un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre els conflictes menors o quotidians amb celeritat i eficàcia.

El Centre de Mediació Familiar de Catalunya, constituït per la Llei 1/2001, de 15 de març, pretén constituir-se com un dels pilars fonamentals de l'impuls que l'actual administració de la Generalitat vol oferir a la mediació. En aquesta línia, vol ampliar-se el seu camp d'actuació i estendre'l als diversos àmbits de relació social (mediació intercultural, mediació escolar, mediació penal, mediació comunitària, entre d'altres). Fins al moment, destaca el progressiu increment de les sol·licituds de mediació familiar presentades davant del Centre de Mediació Familiar de Catalunya, així com el seu rellevant esforç de difusió de la mediació perquè arribi al coneixement general de la ciutadania.

En conseqüència, l'exigibilitat d'acompliment dels drets de la infància i l'adolescència troba actualment una via idònia i cada vegada més rellevant de resposta. Això fa que l'estudi de l'aplicació actual de la mediació i de les seves perspectives de futur més o menys immediates adquireixin una utilitat bàsica en l'anàlisi de la situació actual de la nostra infància i adolescència.

2. Transcendència de la mediació familiar i comunitària davant les noves dinàmiques familiars

---

Tal i com es fa palès en els informes sobre infància i famílies editats per l' Institut d'infància i Món Urbà (CIIMU), la nostra legislació sobre família i infància, per influència dels drets humans, ha experimentat una important evolució en la consideració legal de les persones menors d'edat. Així, de conformitat amb els postulats constitucionals i gràcies a les successives reformes legals que s'han anat generant dintre del nostre sistema jurídic durant els darrers anys, es constata una progressiva incorporació i desenvolupament del principi d'igualtat i del respecte als drets de la personalitat de tots els subjectes que integren la família.

Tradicionalment la família es va considerar, des d'un punt de vista legal, l'entitat dipositària d'un interès superior a protegir per sobre dels interessos particulars dels

seus membres, per la qual cosa sovint es conculcaven els drets subjectius dels fills i filles menors d'edat, alhora que es fomentava el model hegemònic.

El canvi de plantejament jurídic clarament reflectit en les reformes post constitucionals del Codi Civil operades mitjançant la promulgació de la Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, sense oblidar l'actualització permanent, i sovint improvisada, de la legislació autonòmica sobre aquesta matèria és fruit, en part, de l'atenció que des de l'àmbit jurídic de l' Institut d'Infància i Món Urbà (CIIMU) s'ha parat al dret de la infància, a partir de la detecció de noves necessitats per part de múltiples professionals relacionats amb aquest àmbit. Els canvis socials han vingut acompanyats de les conseqüents reformes legals que han comportat un veritable revulsiu sobre els esquemes tradicionals, com ha passat amb el tema del matrimoni homosexual, l'adopció homoparental o l'actual regulació del divorci.

S'evidencia així en la nostra societat la superació d'un model hegemònic de família tradicional, patriarcal i jerarquitzat, i la seva progressiva substitució per una diversitat de models familiars que venen a garantir els drets subjectius de la infància, des d'una concepció de la capacitat d'obrar dels infants adaptada a la seva edat i situació personal, únicament restringida sempre en el seu interès i benefici, emparats per la llei.

És justament en aquest context de referència, cristal·litzat en una visió de la capacitat d'obrar com a un concepte elàstic, que es va ampliant a mesura que la persona s'aproxima a la seva majoria d'edat civil - moment en què, de forma inopinada i amb un cert vertigen, es produeix l'adquisició de la plena capacitat d'obrar i l'extinció de la representació legal i la potestat -, on apareixen noves situacions conflictives a les quals no s'ha donat encara una resposta definitiva. I perquè no dir-ho, la mediació es propugna amb força com un mitjà idoni per a solventar-ho. Així succeeix, per posar algun exemple, en l'exercici de les llibertats personals, davant la decisió d'un menor de seguir una confessió religiosa en contra del criteri dels progenitors, o la d'una adolescent de continuar o interrompre voluntàriament un embaràs no desitjat, o la de sotmetre's a una operació de reassignació de sexe abans de la majoria d'edat.

La diversitat de models familiars es va prenent en consideració per la llei, que deixa de ser el dret de família per passar a ser el dret de les famílies, en un procés que actualment es troba en període d'ajustament i d'atenció, com és el cas de les noves

tendències jurisprudencials entorn les situacions de reconstitució o recomposició familiar, en la regulació legal de les famílies homoparentals, en el risc d'exclusió que pateixen les cada vegada més nombroses famílies monoparentals o en la contínua adaptació legal a les noves tecnologies sobre reproducció assistida.

Sens dubte, la pluralitat de relacions familiars provoca un continu canvi legislatiu davant la necessitat que les normes s'adaptin a les noves realitats socials. En aquesta cruïlla, la mediació cobra un protagonisme essencial en l'àmbit de la infància i l'adolescència. Si fins ara les persones menors d'edat havien estat obviades en el dret de família, actualment a partir de la moderna consideració de l'interès superior de l'infant, s'han convertit en un dels eixos principals que inspiren les més recents reformes legislatives en dret de família. Així, la consideració de la potestat compartida entre els progenitors, enfront de la ja superada pàtria potestat o autoritat exclusivament paterna; el qüestionament de la correcció en les funcions d'educació per part dels representants legals o l'actual règim d'administració dels béns dels fills enfront de la seva tradicional disposició basada en un dret d'usdefruit, suposen una clara afirmació de l'autonomia i un respecte a la voluntat privada de la infància com a veritable titular dels seus drets, en el qual la seva incorporació protagonista als processos de mediació resulta fonamental.

En aquest procés, la seva participació resulta inqüestionable, a través d'un nou plantejament del principi d'audiència, no tan sols en els supòsits de crisi familiar, sinó també en la seva incorporació a la presa de decisions i als processos judicials i extrajudicials de resolució dels conflictes familiars. Malgrat l'anterior, en la normativa vigent en matèria de mediació encara es detecta un cert oblit de la infància com a tal. En aquest sentit, no deixa de ser paradoxal el fet que mentre que en l'exposició de motius d'algunes lleis autonòmiques sobre mediació familiar s'afirma de manera taxativa que tot el procés de mediació girarà al voltant del principi de l'interès superior de l'infant, pel contrari no s'inclou expressament als fills en les sessions ni en la presa d'acords. El mateix succeeix, per exemple, en la llei integral de violència de gènere, en la que els menors únicament tenen una consideració referencial o indirecta com a víctimes de les agressions sexistes que poden produir-se en l'àmbit domèstic o familiar.

A més, els moviments migratoris suposen una clara incorporació de nous models familiars en els països més desenvolupats econòmicament. La llei no només ha de

donar una resposta immediata a models absents de les seves previsions, com passa amb la poligàmia procedent de les cultures islàmiques, sinó que en la seva aplicació ha de prendre's en consideració que els models previstos de família extensa o de família de fet en la nostra legislació sovint no coincideixen amb els plantejaments socials i culturals de les famílies immigrades, no ajustant-se, per tant, les previsions legals a les seves necessitats, absents, per tant, d'una regulació ajustada i específica, en la qual els menors d'edat són generalment oblidats.

3. Règim jurídic aplicable a la mediació

Actualment, el règim jurídic d'aplicació a la mediació familiar a Catalunya està integrat per la Llei 1/2001, de 15 de març, de mediació familiar de Catalunya, el Decret 139/2002, de 14 de maig, pel qual s'aprova el seu reglament, i les Ordres del Departament de Justícia de dates 13 de juny de 2002, per la qual es fixen les tarifes en els procediments de mediació familiar, i de 3 de juliol de 2002, reguladora del contingut i del procediment d'homologació dels cursos de formació específica en matèria de mediació familiar.

Després de diversos projectes de llei (el primer de 9 de març de 1999 i el segon de 26 de juny de 2000) i d'una llei finalment aprovada i desenvolupada reglamentàriament, Catalunya es va convertir en la primera Comunitat Autònoma que es va dotar d'una normativa amb vocació de regular la mediació familiar d'una forma completa.

Amb posterioritat, d'altres Comunitats Autònomes han aprovat lleis sobre mediació:

- Galícia: Llei 4/2001, de 31 de maig, reguladora de la mediació familiar a Galícia (DOGA núm. 117, de 18 de juny de 2001 i BOE núm. 157, de 2 de juliol de 2001)
- Comunitat Valenciana: Llei 7/2001, de 26 de novembre, reguladora de la mediació familiar a la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 4138, de 29 de novembre de 2001 i BOE núm. 303, de 19 de desembre de 2001).
- Canàries: Llei 15/2003, de 8 d'abril, de la mediació familiar (BOC núm. 85, de 6 de maig de 2003 i BOE núm. 134, de 5 de juny de 2003).

- Castella - La Manxa: Llei 4/2005, de 24 de maig, del servei social especialitzat de mediació familiar (DOCM núm. 111, de 3 de juliol de 2005, i BOE núm. 203, de 25 d'agost de 2005).
- Castella - Lleó: Llei 1/2006, de 6 d'abril, de mediació familiar de Castella- Lleó (BOCL núm. 75, de 18 d'abril de 2006, i BOE núm. 105, de 3 de maig de 2006).
- Illes Balears: Llei 18/2006, de 22 de novembre, de mediació familiar (BOIB núm. 169, de 30 de novembre de 2006 i BOE núm. 303, de 20 de desembre de 2006).
- Comunitat de Madrid: Llei 1/2007, de 21 de febrer, de mediació familiar de la Comunitat de Madrid (BOCM núm. 54 de 5 de març de 2007, i BOE núm. 153, de 27 de juny de 2007).
- Astúries: Llei 3/2007, de 23 de març, de mediació familiar (BOPA núm. 81, de 9 d'abril de 2007, i BOE núm. 170, de 17 de juliol de 2007).

Encara que la legislació sembli reduir-se objectivament a situacions molt concretes, s'admet l'existència d'altres conflictes familiars i socials en els quals també és aplicable la mediació (per exemple, les controvèrsies en l'exercici regular de la potestat pels progenitors o entre germans).

La llei catalana ja ha tingut una transcendència pràctica significativa, ja que a partir de la llei es va crear el Centre de Mediació Familiar de Catalunya, en funcionament des de l'any 2002, per a desenvolupar les funcions atribuïdes per la llei i pel reglament. Així mateix, en aplicació de la llei catalana, els col·legis professionals implicats en el seu desenvolupament pràctic han creat els seus respectius serveis i registres de professionals de la mediació familiar. Quant a la seva habilitació, les mateixes corporacions han impulsat cursos de formació específica, d'acord amb les previsions legals i reglamentàries.

El nostre objectiu radica en l'anàlisi de l'aplicació de la normativa sobre mediació familiar a Catalunya, seguint la sistemàtica de la llei, del seu reglament i de la resta de disposicions emanades amb la finalitat de desenvolupar el procediment de la mediació

familiar, sense deixar de banda la constatació de la incipient però ja creixent aplicació de la mediació social i comunitària a conflictes que es produeixen fora del context familiar. Això ha dut a l'elaboració d'un avantprojecte de Llei de modificació de la normativa sobre mediació familiar.

Des de l'aproximació a les disposicions vigents, podem introduir algunes consideracions crítiques, així com possibles respostes a diverses qüestions obertes que es presenten de manera polèmica entre els professionals dedicats a aquest àmbit.

4. Justificació de la Llei de mediació familiar i de la seva reforma

---

La Llei de mediació familiar de Catalunya, com es reconeix en el seu preàmbul, va sorgir com a resposta al mandat explícit que s'establia a l'article 79.2 del Codi de Família de Catalunya, seguint la tendència a la desjudicialització dels conflictes familiars i de foment de l'acord entre els interessats, pels quals el legislador es va fer ressò de la pràctica judicial que s'havia vingut duent a terme mitjançant l'activitat d'assessorament dels equips psicosocials adscrits als Jutjats de Família, que van implantar un cert model de mediació.

En la pròpia Llei de mediació familiar es va introduir una variació substancial respecte del projecte de Llei a l'incloure, dintre del seu àmbit objectiu d'aplicació, la resolució dels conflictes que es poguessin suscitar en el si de la unions estables de parella, regulades en el dret català des de la Llei 10/1998, de 15 de juliol.

A més de les qüestions conflictives que es susciten entre la parella (ja siguin les relatives a pensions, com les compensacions econòmiques basades en el desequilibri patrimonial provocat per la convivència passada), també es considera com a àmbit objectiu d'actuació de la norma catalana el relatiu a les controvèrsies produïdes al voltant dels fills, menors o majors d'edat, que visquin en el domicili familiar, servint-se, per tant, d'un concepte ampli de família, d'acord amb la diversitat de models familiars que es presenten en la realitat social actual.

En tot cas, es considera que la mediació pot convertir-se en un instrument útil per a

reduir la confrontació pròpia dels processos judicials contenciosos en l'àmbit de les relacions familiars, socials i comunitàries.

La llei, a més ha superat clarament els objectius primaris de la mediació familiar, i que fins i tot es van arribar a reflectir en el projecte de llei, de dirigir-se principalment a la reconciliació de les parts, atès que aquesta idea embrionària s'ha convertit en la pràctica en una possibilitat poc habitual i inadequada amb els trets característics propis del procediment de mediació.

La definició actual que s'ajusta millor als objectius de la mediació és la de facilitar la recomposició i l'autocomposició dels interessos en conflicte, acostant postures i cooperant en la reducció del col·lapse judicial. La pròpia llei catalana defineix la mediació com a “un mètode de resolució de conflictes que es caracteritza per la intervenció d'una tercera persona imparcial i experta que té com a objectiu ajudar a les parts i facilitar-los l'obtenció per elles mateixes d'un acord satisfactori”. En efecte, la mediació suposa que el professional crea un espai en què s'afavoreix la comunicació i el diàleg constructiu entre les parts en conflicte, a l'efecte de facilitar-los a elles mateixes l'objectiu d'identificar i de trobar una resposta comuna als problemes inherents a la seva controvèrsia.

L'oportunitat de la mediació es recolza, a més, en la seva implantació positiva en nombrosos països, especialment als Estats Units i al Canadà, però també a Europa, on destaca el seu impuls accentuat a la Gran Bretanya, França i Alemanya.

A més, s'ha impulsat actualment la iniciativa dels organismes internacionals en el foment de la mediació familiar, social i comunitària, originada per la Recomanació R (98) I del Comitè de Ministres del Consell d'Europa, aprovada el dia 21 de gener de 1998, en que s'apel·lava als governs dels Estats membres a incorporar o a consolidar la mediació familiar en els seus respectius països. Recomanació que precisament els principis i objectius de la mediació, a saber: “millorar la comunicació entre els membres de la família, reduir els conflictes entre les parts en litigi, donar lloc a acords amistosos, assegurar la continuïtat de les relacions personals entre pares i fills, reduir les despeses econòmiques i socials de la separació i del divorci, tant per als implicats com per als Estats, i reduir el temps necessari per a la resolució dels conflictes”. Tots aquests principis, recollits per les lleis autonòmiques, adquireixen actualitat a través del Llibre verd sobre les modalitats alternatives de solució de conflictes a l'àmbit del

dret civil i mercantil, presentat per la Comissió Europea, a Brussel·les, el dia 19 d'abril de 2002, els principis essencials del qual s'han traslladat a la proposta de Directiva del Parlament Europeu i del Consell sobre certs aspectes de la mediació en assumptes civils i mercantils presentada per la Comissió Europea, a Brussel·les, el dia 22 d'octubre de 2004.

A més de les múltiples lleis dictades per les Comunitats Autònomes, dues lleis estatals reformadores del Codi Civil espanyol en l'àmbit del dret de família es poden considerar com a precedents legislatius immediats de la mediació familiar. En primer lloc, cal destacar la possibilitat introduïda per la Llei 30/1981, de 7 de juliol, coneguda com la Llei del divorci, que facultà a la parella matrimonial en crisi a pactar els principals efectes personals i patrimonials derivats de la ruptura de la seva convivència, a partir de la proposta del conveni regulador. Tot seguit, ha estat la Llei 15/2005, de 8 de juliol, per la qual es modifica el procés de separació i divorci, la que expressament afirma en el seu Preàmbul que “amb la finalitat de reduir les conseqüències derivades d'una separació i divorci per a tots els membres de la família, mantenir la comunicació i el diàleg, i especialment garantir la protecció de l'interès superior de l'infant, s'estableix la mediació com a un recurs voluntari alternatiu de solució dels litigis familiars per via del mutu acord amb la intervenció d'un mediador, imparcial i neutral”.

Així doncs, la mediació hauria de contribuir a desjudicialitzar parcialment els conflictes provocats per la crisi familiar i això suposaria, no només una reducció de les despeses processals, sinó a més, i sobretot, una minoració de les tensions emocionals que afloren en tots els processos judicials contenciosos, i fins i tot amb posterioritat, ja que enfront de les decisions judicials adoptades en un procés adversarial, els compromisos assumits de mutu acord, solen comportar un compliment més satisfactori. Sens dubte, és més coherent i acceptada una solució acordada pels propis interessats que una decisió imposada per una autoritat, per un tercer aliè a les parts en conflicte i que, sovint, comporta l'incompliment sistemàtic per part dels seus destinataris, que sovint la consideren injusta i desequilibrada a la seva situació, al no adaptar-se als seus interessos personals reals. Es tracta, doncs, com identifiquen els mateixos professionals de la mediació, de substituir els criteris de venciment, de pèrdua, per solucions pràctiques, fruit de la comprensió i del diàleg, que satisfacin al màxim les necessitats de totes les persones implicades.

En aquesta línia s'ha seguit, a partir de les experiències d'aplicació de la Llei a

Catalunya, sobretot en l'àmbit pericial o d'assessorament als òrgans judicials i en la seva difusió per part dels municipis, una projecció de la mediació a partir de la finalitat legal d'institucionalitzar "potenciar i estendre a tota Catalunya la mediació", no només familiar, sinó també social i comunitària. Aquesta finalitat s'emmarca en la premissa que la mediació encaixa perfectament en el dret propi de Catalunya, dintre de la línia de consens pròpia de la mentalitat catalana, així com de la voluntat de la llei de retornar a les parts el poder decisor i per a resoldre els seus conflictes privats en els temes objecte de regulació legal, democratitzant d'una forma descentralitzada el poder de resolució dels conflictes.

Sens dubte, l'evolució del dret civil de Catalunya passa per noves solucions d'aquest tipus, que ofereixen una resposta més ajustada als canvis socioculturals. Aquests canvis, associats a l'evolució de la família i a les noves formes de relació comunitària, han donat pas a canvis d'actitud que alhora justifiquen la modificació legal per a adequar la normativa, ampliant la mediació, com mètode de gestió pacífica de conflictes, a tots els supòsits de discrepàncies socials i de convivència, com són els conflictes per discrepàncies vinculades a les relacions veïnals, comunitàries o de convivència, o qualsevol conflicte social en el qual la mediació pugui facilitar una resolució pacífica i adequada a la situació concreta.

5. Les funcions assumides pel centre de Mediació Familiar de Catalunya i pels Col·legis professionals

---

A partir de la llei de mediació familiar de Catalunya, es crea el Centre de Mediació Familiar de Catalunya, entitat sense personalitat jurídica pròpia, adscrita al Departament de Justícia, i que es configura com a un òrgan administratiu que serveix d'instrument al servei dels objectius marcats per la llei. El Centre, entre d'altres funcions, organitza i facilita l'accés al servei públic de mediació familiar previst per la llei, s'encarrega de designar a la persona mediadora, tant en les mediacions sol·licitades a instància de l'autoritat judicial com directament per les persones interessades, gestiona el registre general de les persones mediadores - homologades prèviament a l'efecte de la seva inscripció -, i assumeix, juntament amb els col·legis professionals, la important tasca d'estudiar les tècniques de mediació i de fomentar-les. En aquest sentit, el Centre ha assumit una destacada activitat pel que fa a la difusió i promoció d'aquesta recent alternativa complementària a la via judicial, per a

implantar-la en la pràctica general i garantir la possibilitat d'accés a totes les persones que legalment puguin recórrer a la mediació, tenint en compte la seva novetat dins el nostre sistema jurídic.

Les sol·licituds de mediació que s'han dirigit al Centre de Mediació Familiar en els primers cinc anys, des de la seva creació, han experimentat un increment incessant. Durant l'any 2002, es van rebre 54 sol·licituds; el 2003, 242; el 2004, 154; el 2005, 495; i el 2006, 1003. Les mediacions finalitzades van ser 11 l'any 2002, 57 durant el 2003, 43 el 2004, 110 el 2005 i 212 el 2006. Per tant, durant els primers cinc anys de servei s'han atès 1948 sol·licituds i s'han ultimat 433 mediacions, en les quals la ràtio d'acords en mediacions no judicials ha estat del 76,28 % i en la mediacions derivades o instades judicialment ha estat del 50,90 %. També cal destacar el progressiu augment de les derivacions judicials a la mediació, ja que enfront de les 14 mediacions que es van derivar el primer any de funcionament del Centre (2002) s'ha passat a les 244 l'any 2006.

D'altra banda, els col·legis professionals reconeguts per la llei – en principi, d'advocats, Psicòlegs, Diplomats en Treball Social i Assistents Socials, Educadors i Educadores Socials i de Pedagogs, encara que s'ampliarà previsiblement a d'altres relacionats amb el camp de les ciències socials - gestionen els respectius registres dels seus col·legiats mediadors, als quals declaren estar capacitats professionalment, i comuniquen les altes i les baixes del registre al Centre de Mediació Familiar, proposant la persona mediadora quan les parts es dirigeixen al col·legi professional. També poden crear, i així s'ha fet, els seus propis serveis de mediació familiar al que poden acudir les persones interessades. En definitiva, la llei reconeix a certs col·legis professionals un rol protagonista tant en la facilitació de la mediació, com en el camp formatiu, deontològic, divulgatiu i fins i tot, disciplinari, en relació amb els seus col·legiats.

Per tant, es complementen a la pràctica el registre general, a càrrec del Centre de Mediació Familiar de Catalunya, amb els registres corporatius a càrrec de cada col·legi professional. El registre general es gestiona per mitjans informàtics, recollint les inscripcions que es fan directament en els col·legis professionals i comprovant les dades de les persones que han obtingut la declaració de capacitació com a mediadors en l'àmbit de la llei, a través del col·legi professional corresponent, i que han formalitzat la inscripció en el seu registre. Per a fixar l'ordre d'inscripció en el registre

general s'estableix un sistema automatitzat d'assignació de les resolucions de cada col·legi professional. El registre general organitza la seva informació en les demarcacions territorials i, dintre d'aquestes, per partits judicials, i pot ser consultat en les corresponents delegacions del Departament de Justícia, en el propi Centre, en els col·legis professionals, en els Jutjats degans i fins i tot per Internet.

A més, cada col·legi professional és responsable del registre de persones mediadores dintre del seu àmbit i estén les inscripcions directament en el registre general. Els seients d'aquests registres han de seguir el mateix ordre que els del registre general, però en cas de discrepància preval el fixat en aquest darrer. Els respectius col·legis reben les sol·licituds de les persones que volen ser declarades mediadores i resolen la declaració de capacitació, procedint a la seva inscripció si resulta admesa. Aquestes resolucions han d'estar numerades i seguir l'ordre dels respectius expedients i en tot cas han d'estar motivades i són susceptibles de recurs. Els col·legis professionals han d'estendre les inscripcions de les suspensions, baixes, modificacions i altres seients que es produeixin en el seu àmbit, i mantenir actualitzada, en definitiva, la informació corresponent a les persones mediadores.

Quant a la validesa i publicitat dels registres, ha de destacar-se que els actes inscrits en els registres de persones mediadores es consideren autèntics i vàlids. Les dades objecte d'inscripció són públiques, excepte les notes marginals que es refereixen a l'obertura, a les incidències i a l'arxiu d'expedients disciplinaris.

La tipologia de seients que poden trobar-se en aquests registres es concreten en inscripcions, notes marginals i rectificacions. Els seients d'inscripció contenen l'alta de la persona medidora i les seves dades, els partits judicials en que està inscrita i la baixa o suspensió de la persona medidora. En el registre general haurà de constar també el seient que especifica el col·legi professional de la persona medidora. Les notes marginals indiquen l'inici d'expedients disciplinaris, les mesures adoptades i el seu sobreseïment o arxiu. Finalment, els seients de rectificació són aquells que modifiquen el contingut d'uns altres que consten en els registres, ja sigui perquè d'ofici s'observa algun error o perquè ho demana la persona interessada. Els mediadors inscrits tenen l'obligació de comunicar al col·legi corresponent tota modificació de dades inscrites.

La llei regula, per tant, de forma bastant detallada i amb un cert paral·lelisme, les funcions del Centre de Mediació Familiar i dels col·legis professionals, però admet també de forma expressa l'activitat mediadora que pugui sorgir al marge d'aquestes institucions, al regular-se la mediació “amb ple respecte de la voluntat dels ciutadans i de les iniciatives privades que ja hagin nascut de forma associativa i que han arribat a una experiència teòrica i pràctica en el camp de la mediació”. Malgrat d'aquest reconeixement preliminar, no es troba en la normativa de referència cap reconeixement jurídic o esment específic aplicable a aquestes iniciatives privades.

6. Àmbits d'aplicació de la mediació familiar, social i comunitària

---

L'objecte de la llei es dirigeix a regular “la mediació com a mesura de suport a la família i a les persones en situació de crisi i ruptures familiars i com a mètode de gestió pacífica de conflictes en els supòsits de discrepàncies socials i de convivència recollits en la present llei, per a evitar l'inici de procediments judicials de caràcter contenciós i posar fi als ja iniciats o reduir-ne el seu abast”. Aquest objecte queda delimitat i reduït en l'àmbit, supòsits i persones considerades per la llei, en què es resolen dues qüestions fonamentals: qui i en quins casos pot sol·licitar-se la mediació prevista en la norma.

En primer lloc, la legitimació per a sol·licitar una mediació, d'acord amb l'articulat de la llei, es concreta en les persones citades a continuació: les persones que estan o han estat unides en matrimoni, les que formen o han format una unió estable de parella, i en general totes les persones que estan o han estat unides per vincles familiars fins al quart grau de consanguinitat o afinitat, o per relacions d'afecte o de convivència, i aquelles que tinguin fills en comú. A més, estan legitimades per a participar en un procés de mediació social, en qualsevol tipus de conflicte que pugui sorgir en l'àmbit de la convivència ciutadana, de les relacions socials, laborals, professionals, lúdiques, associatives o culturals, aquelles persones que tenen capacitat per a comparèixer en judici i estan travessant un conflicte de naturalesa social.

En segon lloc, respecte de les situacions regulades per la llei s'enumeren els següents conflictes potencials: en l'àmbit de la mediació familiar, tots aquells aspectes que

global o separadament han de quedar regulats dins el conveni regulador; la liquidació de béns; l'extinció i liquidació del règim econòmic matrimonial; els conflictes accessoris de naturalesa dispositiva en matèria de filiació o adopció; les controvèrsies de responsabilitat parental; les funcions tutelars; els aliments entre parents i conflictes relacionats; els conflictes accessoris i disponibles de les incapacitacions i de l'exercici de la tutela o la curatela; els conflictes entre persones de diferent nacionalitat i requeriments de cooperació internacional en matèria de dret de família; o qualsevol conflicte dintre de l'àmbit de la llei que sigui susceptible de lliure disposició per les parts. En l'àmbit de la mediació social es contemplen: els conflictes per discrepàncies vinculades a les relacions veïnals, comunitàries o de convivència; els conflictes entre membres d'una mateixa associació o entitat privada; els conflictes entre associacions o altres conflictes socials en els que la mediació pugui facilitar una resolució pacífica i adequada a la situació concreta.

En tot cas, de forma general, els acords sobre aquestes qüestions, han de tractar matèries de dret privat dispositiu, susceptibles de plantejar-se judicialment i prioritzar l'interès superior i el benestar dels menors d'edat o, en cas que siguin majors d'edat o emancipats, donar prioritat a l'interès de la part més necessitada.

Les persones que desitgin seguir un procediment de mediació, ja sigui en els supòsits previstos, com en els no previstos legalment, poden dirigir-se als registres dels col·legis professionals per a sol·licitar la intervenció d'un mediador col·legiat. La pròpia llei reconeix, per tant, que l'enumeració legal no esgota l'amplia tipologia de conflictes que poden sorgir en el si de les relacions familiars i admet la realització de processos de mediació en supòsits diversos que recull.

7. La mediació com a professió

La llei estableix que la persona mediadora ha d'estar col·legiada en exercici en el col·legi professional respectiu i, segons el reglament, acreditar una experiència mínima de tres anys durant els últims cinc anys i una formació específica de dues-centes hores homologada, impartida pels col·legis professionals o per centres docents universitaris. D'aquestes dues-centes hores de formació es restaran les corresponents a les matèries que corresponguin a la professió bàsica respectiva de la persona que sol·licita l'homologació com a mediador o mediadora.

En la reforma de la llei s'amplia la possibilitat d'accedir a aquesta professió a tota persona col·legiada professionalment que estigui en possessió d'un grau acadèmic universitari i que tingui experiència en el camp de les ciències socials, acreditant la formació i la capacitat mediatra apropiada establerta en el reglament.

No obstant l'anterior, a l'hora de definir la figura de la persona mediatra, la llei valora tant l'experiència professional com la formació, però no quantifica ni una ni l'altra, sinó que és el reglament el que finalment marca aquests paràmetres, privilegiant l'experiència en la professió concreta d'origen per sobre de la pròpia formació específica en mediació.

Encara que les parts poden designar de comú acord a la persona mediatra que desitgin, si no ho fan, o si és l'autoritat judicial la que deriva el cas a mediació, el Centre de Mediació Familiar de Catalunya procedeix a la seva designació especificant quin és l'objecte de la mediació, i si aquesta és total o parcial, de forma correlativa segons l'ordre d'inscripció en el registre, i ho notifica a les parts i a la persona mediatra i, si cal, a l'autoritat judicial perquè s'iniciï el procés en el termini de cinc dies hàbils. Si la persona mediatra designada no pot ser localitzada, una vegada se li ha tramès la designa per correu certificat, perd el torn que li correspon i passa al final del registre.

La persona mediatra ha d'actuar, en tot cas, amb ple respecte a tres principis bàsics de tota mediació: voluntarietat, imparcialitat i confidencialitat. Els deures que ha de prendre en consideració d'acord amb la legislació vigent són, per tant, els següents:

a) quant a la voluntarietat, anunciada en el sentit que les parts són plenament lliures d'escollir la mediació i també de desistir d'ella en tot moment, la persona mediatra no pot en cap cas forçar la continuïtat de la mediació si qualsevol de les parts no ho desitja. Però, àdhuc sent una de les premisses bàsiques de la mediació, el seu incompliment no queda comprès entre els fets constitutius d'infracció.

b) quant a la imparcialitat, establerta legalment, es determina que la persona mediatra no pot imposar cap solució, ni mesura, ni prendre part. El seu incompliment, en tot cas, i si no comporta perjudici greu per a les parts constitueix una infracció greu, i si comporta perjudicis greus és constitutiva d'infracció molt greu.

A més, la persona mediadora ha de declinar la seva designació “si en un moment determinat hi ha conflicte d'interessos entre les parts i la persona mediadora, o algun vincle de parentiu per consanguinitat o afinitat fins al quart grau, amistat íntima o enemistat manifesta entre la persona mediadora i una de les parts”. En cas de no declinar la designació, pot ser sancionat per l'incompliment del seu deure d'imparcialitat.

c) quant al deure de confidencialitat de la persona mediadora, aquest afecta a la informació que sorgeix durant tot el procediment de mediació, però existeixen dues excepcions: respecte de la informació no personalitzada, que pot ser difosa per finalitats estadístiques, formatives o investigadores, i respecte de la informació sobre una amenaça per a la vida o la integritat física o psíquica d'una persona o d'un fet perseguible d'ofici que transforma el deure de confidencialitat en obligació de denúncia a les autoritats competents. D'una banda, el seu incompliment, en general i si no comporta perjudici greu per a les parts, és constitutiu d'infracció greu, i en cas que comporti perjudicis greus per a les parts es considera constitutiu d'infracció molt greu. D'altra banda, la llei estableix l'obligació de donar per acabada la mediació quan es facin palesos signes de violència domèstica, màxime quan la mediació està exclosa de l'aplicació de la llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere. Aquesta obligació de denúncia es considera confusa ja que resulta massa genèrica, el que provoca dubtes sobre si l'esmentada obligació neix únicament quan els fets tenen relació amb la situació conflictiva tractada en la mediació o fins i tot si es refereix a fets passats, de qualsevol tipus, sense vinculació amb la situació actual. Així mateix, queda igualment obert a diverses interpretacions la consideració de quines han de ser “les autoritats competents” a les quals s'ha d'informar segons llei.

Malgrat que cal assistir personalment a les reunions de mediació, atenent al seu caràcter personalíssim, el que significa que no poden concórrer representants ni intermediaris, no resulta clar ni convenient que s'exclouï a terceres persones interessades i involucrades en el conflicte i en la seva solució.

En la primera reunió amb les parts, la persona mediadora ha d'informar de l'abast i de les característiques del procediment de mediació, especialment del dret a donar per acabada la mediació tant per qualsevol de les parts que no vulgui continuar, com per la

pròpia persona mediadora que consideri que és inútil davant la falta de col·laboració o de respecte entre les parts. També ha d'informar, si cal, de la conveniència de rebre assessorament en la redacció del conveni. Després de la primera entrevista, la persona mediadora elevarà un acta inicial en la què s'ha de deixar constància de la data, del principi de voluntarietat en la participació de les parts i de l'acceptació del deure de confidencialitat. L'acta es signa en triple versió, es lliura un exemplar a cada part i un altre el conserva la persona mediadora. Si és possible, en el mateix ha d'identificar-se l'objecte de la mediació i el nombre de sessions previstes.

El deure fonamental de la persona mediadora, segons la llei, és el “de facilitar un acord voluntari i equitatiu entre les parts”, i amb aquesta finalitat la persona mediadora ha de facilitar la comunicació entre elles, promoure la comprensió, ajudar a trobar possibles solucions al conflicte, “vetllar perquè les parts prenguin les seves pròpies decisions i disposin de la informació i l'assessorament suficients, perquè adoptin els acords d'una manera lliure, voluntària i exempta de coaccions”, conscienciar a les parts sobre la necessitat de vetllar per l'interès superior dels fills menors d'edat o en situació de discapacitat, donar per acabada la mediació davant qualsevol causa que faci incompatible la continuació del procés amb les exigències de la llei, i parar particular atenció sobre qualsevol signe de violència domèstica, física o psíquica. L'incompliment d'aquests deures, si no comporta perjudicis per a les parts, és constitutiu d'infracció lleu; si comporta perjudicis lleus és constitutiu d'infracció greu, i si comporta perjudicis greus es considera una infracció molt greu.

La mediació ha de cenyir-se a la durada màxima establerta per la llei i pel reglament, de tres mesos des de la reunió inicial, encara que mitjançant una petició motivada del mediador i de les parts el Centre de Mediació Familiar pot i sol acordar una pròrroga de fins a tres mesos més.

La persona mediadora també ha d'aixecar acta final de la mediació en la què constin exclusivament, i d'una manera clara i concisa, els acords totals o parcials assumits. Si no ha estat possible arribar a cap acord s'estén un acta en la que únicament es fa constar que la mediació ha estat intentada sense efecte. Igualment, en ambdós casos, es signa i es lliura una còpia per a cada part.

També la persona mediadora té el deure de comunicació, en cas de mediació feta per indicació de l'autoritat judicial, amb suspensió del curs de les actuacions judicials, ja

que ha de comunicar a la referida autoritat quin ha estat el seu resultat, en el termini màxim de cinc dies des que finalitza la mediació. No es tracta de remetre el contingut de l'acord sinó, segons la llei, únicament d'informar de la finalització de la mediació i de si s'ha arribat o no a un acord. En el mateix termini ha de lliurar-se a les parts l'acta final de la mediació. L'incompliment d'aquest deure, si no comporta perjudici per a les parts, es considera una infracció lleu, i si comporta perjudicis, encara que siguin lleus, és considerat constitutiu d'infracció greu.

La persona mediadora ha de comunicar al seu col·legi professional i al Centre de Mediació Familiar, mitjançant un imprès formalitzat, les dades relatives a cada mediació als efectes estadístics i de verificació. Aquestes dades, atès que tenen un caràcter personal, han d'estar protegides. L'incompliment d'aquests deures, si no comporta perjudicis per a les parts constitueix un infracció lleu, i si comporta perjudicis es considera una infracció greu.

Els tipus de sancions són tres: la infracció lleu que comprèn una amonestació per escrit que es fa constar en l'expedient del registre, la infracció greu que comporta la suspensió temporal per a poder actuar com a mediador d'un mes a un any, i la infracció molt greu que pot suposar des de la suspensió temporal d'un a tres anys fins a la baixa definitiva del registre de persones mediadores. Les greus conseqüències d'aquestes sancions, que poden tenir una gran rellevància en la vida professional de la persona afectada, fa exigible que aquesta disposi dels mitjans de defensa suficients i disposar de les garanties corresponents a tot procés.

El col·legi professional al que pertany la persona mediadora és l'organisme competent per a iniciar d'ofici o a partir d'una denúncia l'expedient, per a instruir-lo i per a sancionar a la persona mediadora d'acord amb els procediments i a través dels òrgans que estableixin les seves normes disciplinàries. Per la seva banda, als actes dels òrgans dels col·legis professionals els és aplicable el règim de recursos establert pels estatuts respectius. A aquests efectes, el reglament preveu que el Centre de Mediació Familiar de Catalunya disposi d'un registre especial en el qual s'inscriguin les queixes i les denúncies ciutadanes o de les institucions, en totes aquelles situacions que afectin al normal desenvolupament del procés de mediació.

El Centre de Mediació Familiar de Catalunya tramita la queixa o la denúncia rebuda al col·legi professional que correspongui perquè s'iniciïn les diligències informatives

sobre els fets. Una vegada aclarits, el col·legi remet el resultat al Centre perquè pugui informar del resultat a la part o a les parts que han formulat la queixa. Si del seguiment d'actuacions es desprèn una conducta o uns fets que puguin ser objecte de sanció, el col·legi professional és el que ha d'incoar el corresponent expedient sancionador.

8. Els drets de la persona mediadora

La persona mediadora té reconeguts una sèrie de drets relatius, no només a la retribució del servei prestat, sinó també al procediment de mediació familiar per al qual ha estat designada.

En primer lloc, quant a la inscripció en el registre, la persona mediadora té dret a ser incorporada des del moment que ho sol·licita i acredita que reuneix els requisits legals establerts.

També el principi de voluntarietat implica que la persona mediadora en qualsevol moment pot donar per acabada la mediació, per falta de col·laboració o de respecte, o si considera que el procés esdevé inútil per a la finalitat perseguida o la seva continuïtat resulta contraindicada. Aquesta decisió, segons la llei ha de traslladar-la al Col·legi professional al que pertany, que en el termini d'un mes ratificarà la finalització de la mediació o demanarà al Centre que faci una nova designació.

La persona mediadora també té dret a demanar suport o assessorament al Centre de Mediació Familiar en els casos o situacions que requereixin coneixements especialitzats.

El deure d'acceptar la designació és inversament un dret de la persona mediadora designada, ja que disposa de cinc dies hàbils per a acceptar-la o declinar-la per les causes legals i, en sentit contrari, també pot ser recusada per una o per ambdues parts.

Finalment, la retribució dels serveis suposa distingir específicament els casos en els que s'ha reconegut el benefici de mediació gratuïta. En aquests supòsits, el Centre

mitjançant els col·legis professionals respectius retribueix a les persones mediadores d'acord amb les tarifes aprovades pel departament de Justícia.

És possible que una part tingui dret a la gratuïtat i l'altra no ja que es reconeix individualment. En tal cas, la part que no gaudeix d'aquest benefici haurà d'abonar a la persona mediadora la meitat de les tarifes oficials, i si cap de les persones que acudeixen a mediació tenen reconegut aquest benefici i s'inicia sense intervenció de l'autoritat judicial, haurien de pagar a la persona mediadora els honoraris que pactin a l'inici de la mediació. A aquest efecte, els col·legis professionals poden establir uns honoraris orientatius ponderats per la complexitat de la mediació i el temps dedicat, el que en la pràctica no evita la significativa diversitat de tarifes, ja que en aquest cas la persona mediadora té llibertat per a fixar els honoraris que cregui convenients.

El règim de recursos regulat per la llei és d'aplicació als casos d'imposició d'alguna sanció per part del respectiu col·legi o d'alguna decisió del Centre amb la qual no s'estigui d'acord. Tots els actes administratius que provenen dels òrgans del Centre poden ser objecte de recurs d'alçada davant l'òrgan superior jeràrquic del que ha dictat l'acte. El recurs extraordinari de revisió es pot interposar davant el responsable del Departament de Justícia en els supòsits regulats en la legislació de procediment administratiu. La interposició del recurs contenciós administratiu és procedent segons el que estableix la llei d'aquesta jurisdicció. L'exercici d'accions civils i laborals es regeix per les normes que els resulten aplicables, i la reclamació prèvia ha de ser resolta per la persona responsable del Departament de Justícia. Als actes dels òrgans dels col·legis professionals els és d'aplicació el règim de recursos establert pels respectius estatuts.

9. El desenvolupament del procediment de mediació

Les persones interessades a sol·licitar un procediment de mediació poden dirigir-se al Centre de Mediació Familiar o als col·legis professionals indistintament. Si s'escau, el reconeixement del dret d'assistència jurídica gratuïta comporta també el reconeixement del dret de mediació gratuïta.

El procediment de mediació s'inicia, en tot cas, en el moment en que les parts ho accepten, ja que la normativa acull plenament el principi dispositiu o de voluntarietat no

només al llarg del procés sinó fins i tot des del seu propi origen, que no serà mai fruit d'una imposició legal ni judicial. Per tant, les parts, al ser convocades a la primera entrevista informativa poden declinar la seva assistència sense que es produeixi major conseqüència jurídica que la de constatar-se que la mediació ha estat intentada sense efectes, al no haver estat possible per la falta de compareixença de tots els implicats.

En la reunió inicial, la persona mediadora ha d'explicar el procediment, l'abast i les característiques de la mediació (voluntarietat, imparcialitat i confidencialitat). En aquest sentit, s'ha de recalcar de manera molt especial la voluntarietat d'iniciar i de continuar la mediació, tant de les parts com de la persona mediadora. També s'ha d'informar dels honoraris als que tindrà dret el mediador, cas que una de les parts no disposi del dret de gratuïtat, així com de la conveniència de rebre assessorament jurídic o de la possibilitat de demanar la suspensió del procediment per a sol·licitar assessorament professional sobre alguna qüestió puntual, i especialment de la necessitat d'intervenció lletrada per transformar l'acord final en un document processal, si s'escau.

En la sessió inicial s'estén l'acta, en triple versió, en la què s'expressa la voluntarietat de participar i l'acceptació del deure de confidencialitat, així com també, si és possible, es tracta d'identificar quin és l'objecte de la mediació i el nombre de sessions previstes. El deure de confidencialitat, com s'ha indicat, vincula plenament a la persona mediadora però quant a les parts no hi ha cap mecanisme legal efectiu que els impedeixi utilitzar, en benefici propi, la informació sorgida dintre del procés de mediació.

La llei estableix una durada temporal màxima de tres mesos per a tot el procediment, que el Centre pot prorrogar tres mesos més, si el mediador i les parts ho sol·liciten mitjançant una petició motivada. La durada màxima de cada sessió és, segons el reglament, de noranta minuts.

El reglament regula el nombre de sessions que han de seguir-se en cada mediació, i estableix que la persona mediadora ha de celebrar, almenys, un sessió inicial amb assistència de les parts en conflicte. Si no compareixen o només ho fa una d'elles i s'ha justificat la falta d'assistència de l'altra es planificarà una nova sessió en els deu dies següents, però si tampoc es dona l'assistència de les parts a aquesta segona sessió s'aixeca acta i es dona per acabada la mediació intentada sense èxit,

comunicant-se aquest fet al Centre de Mediació. En aquest cas, malgrat el succeït, la persona mediadora manté el seu torn perquè no s'ha dut a terme la mediació.

El reglament estableix que la persona mediadora pot realitzar des d'un mínim d'una sessió fins a un màxim de sis sessions en mediacions totals, i de tres en mediacions parcials, incloent-se la trobada inicial, a partir de la voluntat de les parts, el que ha estat qualificat com a insuficient encara que el sentit de la disposició sigui evitar que la mediació es converteixi en un mitjà dilatori del procés, i com a barem per a ajustar l'import dels honoraris que percep la persona mediadora a través del reconeixement de la mediació gratuïta a alguna de les parts implicades.

Ha de destacar-se el caràcter personal de les reunions de mediació en tant que els participants i la persona mediadora han d'assistir sempre a les sessions.

No es contempla la possibilitat de reunions individuals, encara que si la persona mediadora ho considera rellevant per al bon desenvolupament del procés pot convocar-les.

En la sessió final, la persona mediadora ha d'aixecar acta en la que consti exclusivament els acords als quals han arribat les parts, ja siguin totals o parcials. En l'acta no pot constar, en canvi, cap referència al contingut de les sessions, en coherència amb el principi de confidencialitat. Malgrat l'anterior, sempre s'ha de tenir present que són les parts les que decideixen i concreten el seu contingut. En cas d'impossibilitat d'arribar a un acord s'estén una acta en la que es fa constar que la mediació ha estat intentada sense efecte. L'acta, en tot cas, es signa en triple versió i es dóna un exemplar a cada part com a màxim, dintre dels cinc dies següents a finalitzar la mediació. Posteriorment, el mediador donarà trasllat de les dades relatives a cada mediació al col·legi al que pertany i al Centre. En cas de derivació judicial ha de comunicar els resultats al Jutjat en el termini màxim de cinc dies a comptar des de la finalització de la mediació.

En els casos de separació o divorci, els acords poden traslladar-se pels advocats de les parts a la proposta de conveni regulador perquè pugui incorporar-se el procés judicial en curs o que es vagi a iniciar, a l'efecte de ser ratificat i aprovat davant l'autoritat judicial.

10. El paper de la mediació pel que fa als processos judicials

---

La normativa, clarament determina que la mediació es regula “com a mesura de suport a la família i com a mètode de resolució de conflictes en els supòsits que recull la llei, per a evitar l'obertura de procediments judicials de caràcter contenciós i posar fi als ja iniciats o reduir-ne el seu abast”.

La proposta de Directiva europea sobre mediació també reconeix que la finalitat que persegueix és la de millorar l'accés a la justícia per part dels ciutadans en el sentit de trobar una solució al conflicte en un temps raonable, el que resulta factible mitjançant la inserció de la mediació en el sistema de resolució de controvèrsies per tal de cercar acords pràctics i viables, amb una reducció de costos que coadjuvi a la comunicació entre les parts i al compliment voluntari de l'acord adoptat entre elles.

En matèries dispositives, la mediació pot plantejar-se abans del procediment judicial, i fins i tot després de la sentència en els casos de modificació de mesures judicials per canvi de circumstàncies, sense detriment que pugui també interessar-se durant el decurs d'un procediment judicial, a petició d'una de les parts acceptada per l'altra o d'ambdues de comú acord, motiu pel qual quedaran en suspens les actuacions judicials.

11. Conseqüències del procediment de mediació

Les persones mediadores, a més de respectar les normes deontològiques pròpies del seu col·legi professional han d'assumir les que vénen determinades pel Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, i que són comunes per a tots els professionals i per a totes les mediacions, com són les de vetllar per l'equilibri en el diàleg entre les parts i el compliment de l'interès superior dels fills menors d'edat o en situació de discapacitat, així com les de garantir els seus deures d'imparcialitat i confidencialitat, respectant en tot cas les normes retributives i disciplinàries.

Poden destacar-se com a conseqüències personals, jurídiques i materials de tot procés de mediació:

En primer lloc, pel que fa a les conseqüències personals, aquestes fan referència directa al fet que, mitjançant el procés mediador, es retorna a les persones en conflicte el seu protagonisme i la seva responsabilitat per a poder decidir per si mateixes sobre els aspectes que els afectin d'una manera més personal i directa. Qui sinó les persones implicades per saber què és el millor per a si mateixes, el que necessiten o desitgen. Recuperar la capacitat per a decidir significa assumir la responsabilitat sobre la decisió en la què es participa, de manera que no hi hagi confrontació entre perdedors i vencedors sinó la decisió compartida per les persones sobre el seu propi conflicte. Sens dubte, el manteniment de la relació posterior i el grau de compliment de les decisions obtingudes pot ser molt més elevat si ha existit una comunicació i un consens pel que fa a la imposició d'una decisió d'un tercer després d'un procés contenciós.

En quant a les conseqüències jurídiques, encara que dependran del tipus d'acord i de la situació, la decisió final es troba qualificada com a negoci jurídic en el què els participants, a través de la seva autonomia privada, de la seva voluntat, se senten vinculats, el que permet certa eficàcia jurídica i la seva possible incorporació al procés judicial mitjançant les vies processals oportunes.

Finalment, les conseqüències materials deriven del fet que en l'acord es poden prendre decisions patrimonials o mesures de qualsevol tipus que interessin a les parts amb posterioritat i a les què, un cop presos els corresponents compromisos, els resultin aplicables.

12. La formació de les persones mediadores

A l'àmbit europeu, la qualitat dels cursos de formació específica en mediació és una de les qüestions més debatudes. La seva homologació oficial depèn no només del centre de formació, col·legis professionals o institucions universitàries, sinó també de la seva durada i de la qualitat dels seus continguts, en els què s'ofereixin coneixements jurídics, econòmics, psicològics, sociològics i específicament tècniques de mediació, incidint en especial en les matèries alienes a la formació d'origen de la persona mediadora.

No obstant això, encara que l'administració és la que homologa els cursos de formació, en la pròpia informació dels cursos ha de fer-se constar que la condició professional de persona mediadora s'obté al complir tots els requisits legals dels que la formació és tan sols un d'ells.

Sens dubte, fins al moment, també aquí els col·legis professionals han obtingut un destacat protagonisme a l'assumir una tasca decisiva en l'organització, difusió i facilitació de l'accés a la mediació, així com en la capacitació, homologació i control de l'activitat de les persones mediadores, encara que es faci precís establir uns criteris generals uniformes.

A més, la nova via que s'obre en la projectada reforma per a altres titulacions superiors, especialment en l'àmbit de les ciències socials, des de les que es podrà obtenir l'homologació pertinent, suposa accentuar més si cap el rigor formatiu en les matèries específiques que resulten complementàries per a l'acompliment eficient de la professió mediadora.

Finalment, si bé és cert que l'aplicació territorial delimitada per les lleis autonòmiques sobre mediació suposa una notable repercussió i desenvolupament d'aquesta institució, no és menys cert que aquesta pluralitat normativa genera una diversitat de models i de sistemes de mediació dins el territori nacional, que només pot resoldre's a través de la coordinació institucional i la uniformitat normativa dirigida des de la Unió Europea.

En tot cas, la llei catalana ha tingut la virtut de ser la primera llei autonòmica de mediació, però aquest primer pas també ha significat la necessitat d'adaptar-la a nous fenòmens i situacions, contemplades per d'altres lleis autonòmiques posteriors. No obstant, la seva regulació ha estat decisiva per al reconeixement, introducció i difusió d'aquesta via alternativa de gestió i resolució de conflictes que s'ha mostrat especialment útil, al fomentar el diàleg, per preservar les relacions i retornar el paper protagonista a les persones, al reconèixer-los el seu poder i la seva capacitat en la presa de decisions que tan directament afecten a les seves pròpies vides.

Com a conclusió, encara hem de considerar que estem davant d'un sistema nou que requereix una important tasca de conscienciació i de promoció, que faciliti la seva

àmplia difusió social, perquè tota la ciutadania, inclosa la infància i l'adolescència, pugui conèixer la seva existència, el seu valor i la manera d'accedir a aquest servei o recurs d'abast general.

13. Consideracions crítiques vers l'actual situació de la mediació entorn de la infància i les famílies: la valoració dels professionals de la mediació

A partir de les entrevistes realitzades a un grup de persones destacades per la seva experiència i formació en mediació familiar i comunitària, es pot concloure que es comparteix la idea que durant els darrers cinc anys la pràctica de la mediació s'ha estès en el nostre context social com a un mètode alternatiu de resolució de conflictes, principalment pel que fa a la informació i al progressiu coneixement de la seva existència. Tanmateix, els experts consultats també ratifiquen que és massa d'hora encara per a poder afirmar que existeix en el nostre sistema de valors una veritable cultura de la mediació. El paper de les lleis sobre mediació ha ajudat a proporcionar un marc de legitimació per a la gestió dels conflictes quotidians però no ha atribuït als menors el protagonisme que precisen en aquest context, a pesar d'experimentar els mateixos conflictes inherents al factor humà, a les relacions familiars i afectives, les lluites de poder i els interessos de tota índole.

Les problemàtiques que potencialment podrien ésser tractades a través de la mediació es refereixen a les situacions relacionades amb la falta d'enteniment dintre dels nuclis familiars i socials, en els que la llei parteix del principi general de l'interès superior de l'infant, però desconeix el protagonisme dels nens, nenes i adolescents en els procediments de mediació. En aquest context, els professionals de la mediació consideren necessària una clara reformulació de la llei per a poder incloure'ls com a destinataris de les seves normes, en la diversitat de models familiars que ha de ser considerada, de la mateixa forma que ha de prendre's en consideració la conflictologia que repercuteix en l'entorn familiar i social de la infància i l'adolescència.

Davant l'heterogeneïtat de models formatius es postula per una formació universitària continuada, basada en la combinació de la investigació dels conflictes i les relacions interpersonals i la prospecció sobre l'aplicació de la resolució de casos reals. És a dir,

encara que la formació ha de ser fonamentalment pràctica no ha d'oblidar-se la perspectiva i interpretació teòrica de com interpretar la realitat.

Sens dubte, es comparteix de manera generalitzada que les persones menors d'edat, així com les persones discapacitades o excloses socialment, queden fora dels grups de població als que s'atén de manera habitual per les persones mediadores. La participació directa d'aquelles en les sessions del procés de mediació familiar es converteix en fonamental en tots aquells conflictes que experimentin, tenint en compte l'edat i el grau de maduresa en cada cas concret. De fet, l'experiència consolidada en la mediació penal aplicada a l'àmbit de la justícia juvenil suposa una destacada referència positiva per a la seva extensió a l'àmbit familiar i comunitari.

Així mateix, els acords adoptats en el procediment de mediació haurien d'executar-se d'una manera real avaluant-se periòdicament d'una forma planificada.

Així, també, en el procés d'actualització i modernització de la normativa sobre mediació hauria d'incorporar-se la participació activa dels menors en els processos de mediació, donant compliment al seu dret de participació en els àmbits del seu interès i fent factible el seu protagonisme des del mateix inici del procés. El seu incentiu sempre hauria de ser la materialització dels propis beneficis obtinguts com a resultat del procés de mediació, incentivant la seva difusió entre totes les entitats que d'alguna manera tinguin contacte amb les famílies i amb la ciutadania, a través de les funcions assumides pel centre de Mediació Familiar de Catalunya pel que fa a la seva promoció, assessorament, formació, investigació o avaluació.

En conclusió, s'hauria de fomentar molt més l'obtenció de dades sobre la conflictivitat social i les necessitats de la infància i l'adolescència, i quines són les respostes amb dades reals. No és suficient reforçar la informació, la promoció o la formació dels professionals si no es coneixen després els resultats obtinguts, ja que les lleis tenen els seus límits per a incidir en els canvis socials, i resulta precís per a superar els reduïts àmbits previstos per a l'aplicació de la llei amb independència de la necessitat d'una regulació general de la mediació projectada en el futur.

Bibliografia

- ACLAND, A. (1993): *Como utilizar la mediación para resolver conflictos en las organizaciones*, Barcelona: Paidós.
- ALBA, E.; ELEJABARRIETA, F.; MARTÍN, J.; PORTILLO, S.; TRINIDAD, C. & VILASO, M. (1993): “Els programes de mediació: anàlisi psicosocial de les parts implicades”, Barcelona: Documents de treball. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.
- ALBERDI, I. (1994): *La nueva familia española*, Madrid: Santillana.
- ALZATE, R. (1998): *Análisis y resolución de conflictos. Una perspectiva psicológica*, Bilbao: Servei Editorial del País Basc/Euskal Herriko Unibertsitatea.
- ANGUILANO DE CAMPERO, S. (2000): “El conflicto familiar”, Kairos.
- BARBADO ALONSO, J. A.; AIZPIRI DIAZ, J.; CAÑONES GARZÓN, P. J.; CAMACHO FERNÁNDEZ, A.; GONÇALVES ESTELLA, F.; RODRÍGUEZ SENDÍN, J. J.; DE LA SERNA DE PEDRO, I. & SOLLA CAMINO, J. M. (2004): “Individuo y Familia (I)”, a *Revista de la SEMG*. 84. nº 61- pp. 84-94.
- BAREA, J.; FERNÁNDEZ-BALLESTEROS, E. & FERNÁNDEZ-ESPADA, J. J. (1998): “La mediación Familiar: una alternativa a los procedimientos contenciosos de los Juzgados de familia”, a J. L. MARRERO (coord.), *Psicología Jurídica de la familia*, Madrid: Fundació Universitat-Empresa, pp. 197-247.
- BECK, C. J. & SALES, B. D. (2000): “A critical reappraisal of divorce mediation research and policy”, a *Psychology, Public Policy and the Law*, 6 (4), pp. 989-1056.
- BECK, U. & BECK-GERSHEIM, E. (1998): *El normal caos del amor*, Barcelona: El Roure.
- BERKOVITZ, J. (1984): *Social conflict and third parties: Strategies of conflict resolution*, Boulder, CO: Westview.
- BERNAL SAMPER, T. (1998): *La mediación. Una solución a los conflictos de ruptura de pareja*, Madrid: Colex.
- BERNAL SAMPER, T. (1993): “Primer Programa Público de Mediación Familiar: Resultados 1993”, a *Anuari de Psicologia Jurídica*, 3, pp. 43-53.
- BERNAL SAMPER, T. (1994): “Introducció a la Mediació”, *Justiforum*, 1, pp. 45-60
- BERNAL SAMPER, T. (2005): “Mediación extrajudicial”, a Consejo General del Poder Judicial: *Mediación y protección de menores en Derecho de Familia*, Cuadernos de Derecho Judicial.
- BOLAÑOS, J. I. (2001): *Estudio descriptivo del Síndrome de Alienación Parental en procesos de separación y divorcio*. (Diseño y aplicación de un programa piloto de mediación familiar) [Tesi doctoral], Departament de Psicologia de l'Educació. Facultat de Psicologia. Universitat Autònoma de Barcelona.

- BOLAÑOS, J. I. (1993): “El Proceso Contencioso de Separación y/o Divorcio: una Visión Psicosocial”, a *Studia Juridica*, 5, pp. 133-144.
- BONAFÉ-SCHMITT, J.-P. (1992): *La mediation: une autre justice*, París: Syros-Alternatives.
- BONAFÉ-SCHMITT, J.-P. (1998): *Plaidoyer pour une sociologie de la mediation*, París: Annales de Vaucresson 29.
- BOYD, H. (2000): *Las nuevas familias. Convivir con los hijos de tu pareja*, Barcelona: Oceano.
- BRULLET, C.; FERNÁNDEZ, J.; & LÓPEZ, S. (2002): *La mediación familiar a Barcelona. Anàlisi i propostes per a la intervenció municipal* [Informe de recerca], Barcelona: CIIMU.
www.ciimu.org
- BURTON, J. (1979): *Deviance, terrorism and war: the process of solving unsolved social and political problems*, Camberra: Australian National University Press.
- BURTON, J. (1984): *Global conflict: The domestic sources of international crisis*, Brighton, England: Wheatsheaf Books.
- BURTON, J. (1990a): *Human needs theory*. Nova York: St Martin's Press.
- BURTON, J. (1990b): *Conflict: Resolution and prevention*, Basingstoke, Hampshire: McMillan.
- BURTON, J. (1991): “Conflict resolution as a political philosophy”, a *Interdisciplinary Peace Research*, 3.
- BURTON; J. (1987): *Resolving deep-rooted conflict: A handbook*, Nova York: University Press of America.
- BUSTELO, D. (1993): *La mediación familiar interdisciplinaria*, Madrid: Asociación Interdisciplinaria Española de Estudios de Familia.
- CARDINET, A. (1995): *Pratiquer la médiation en pédagogie*, París: DUNOD.
- CASTELLS, R. (2003): *Observatorio Global. Crónicas de principios de siglo*, Barcelona: librosdevanguardia 1.
- CHRISTIE, N. (1984): *Los límites del dolor*, Mèxic: Fondo de cultura económica.
- COHEN, S. (1998): *Visiones de control social*, Barcelona: PPU.
- CONSEJO GENERAL DEL PODER JUCIDIAL (2007): *Alternativas a la judicialización de los conflictos: la mediación*, Estudios de Derecho Judicial, III.
- CORNELIUS, H. & FAIRE, S. (1995): *Tú ganas / yo gano, todos podemos ganar*, Madrid: Gaia.

- COY, A. (1989): "La Mediación en los Procesos de Separación y/o Divorcio", a *Apuntes de Psicología*, 28-29, pp. 15-18.
- COY, A. (1995): "Resolución de conflictos: Mediación", a M. CLEMENTE (coord.), *Fundamentos de la psicología jurídica*, Madrid: Pirámide, pp. 261-296.
- COY, A. (2000): "La mediación en España", a *Apuntes de Psicología*, 18 (2 y 3), pp. 195-218.
- COY, A.; BENITO, F. & MARTÍN, S. (1985): "Divorcio: ¿Justicia sin Juzgados?", a *Revista Jurídica de la Región de Murcia*, 3, pp. 86-101.
- DOMINGUEZ ALCÓN, C. (2001): *Construyendo el equilibrio: Mujeres, trabajo, y calidad de Vida*, Madrid: Instituto de la Mujer (Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales).
- DUFFY, K. G.; GROSCH, J. W. & OLCZAK, P. V. (1996): *La mediación y sus contextos de aplicación. Una introducción para profesionales e investigadores*, Barcelona: Paidós.
- ELLIS, D. & STUCKLESS, N. (1996): *Mediating and negotiating marital conflicts*, Thousands Oaks, CA: Sage.
- ELZO, J.; MEGÍAS, I.; MÉNDEZ, S.; NAVARRO, F. J. & RODRÍGUEZ, E. (2002): "Hijos y Padres: comunicación y conflictos", a E. MEGÍAS (coord.): *Comunicación y conflicto entre padres e hijos*, Madrid: FAD.
- FISHER, R. (1996): *Más allá de Maquiavelo, Herramientas para afrontar el conflicto*, Barcelona: Granica.
- FLAQUER, L. (1999): *La estrella menguante del padre*, Barcelona: Ariel.
- FOLBERG, J. & TAYLOR, A. (1992): *Mediación. Resolución de conflictos sin litigio*, Mèxic: Noriega.
- FOLGER, J. P. & BARUCH BUSH, R. A. (1996): *La promesa de mediación*, Barcelona: Granica.
- FOLGER, J. P. & JONES, T. S. (1997): *Nuevas direcciones en mediación. Investigación y perspectivas comunicacionales*, Barcelona: Paidós.
- FUNES, J. (1996): *De la parella a la família*, Vic: Eumo.
- GARCIA VILALLUENGA, L. (2006): *La mediación familiar en conflictos familiares. Una construcción desde el derecho de familia*, Madrid: Reus.
- GARWOOD, F. (1990): "Children in conciliation: The experience of involving children in conciliation", a *Family and Conciliation Court Review*, 28 (1), pp. 43-51.
- GONZALEZ-CAPITEL, C. (2001): *Manual de mediación*, Barcelona: Atelier.
- GOTTHEIL, J. & SCHIFFRIN, A. (1996): *Mediación una transformación en la cultura*, Barcelona: Paidós.

- GOZAÍNI, O. A. (1995): *Formas alternativas para la resolución de conflictos (Arbitraje, mediación, conciliación, ombudsman, procesos alternativos)*, Buenos Aires: Depalma.
- GRACIA, E. & MUSITU, G. (2000): *Psicología social de la familia*, Barcelona: Paidós.
- HAHN, R. A. & KLEIST, D. M. (2000): "Divorce mediation: Research and implications for family and couples counselling", a *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 8 (2), pp. 165-171.
- HEYNES, J. (1993): *Fundamentos de la mediación familiar*, Madrid: Gaia.
- HOLAHAN, C. J. (1999): *Psicología ambiental: un enfoque general*, Mèxic: Limusa-Noriega.
- IBAÑEZ, V., et al. (1994): "Mediación Intrajudicial: Concepto y Criterios para su Implementación en la Administración de Justicia", a *Apuntes de Psicología*, 41-42, pp. 105-120.
- JALKH RÖDENS, G. (1997): *Resolución alternativa de conflictos*, Ecuador: Centro de Mediación de la Corporación Latinoamericana para el Desarrollo.
- KELLY, J. B. & DRYEE, M. A. (1992): "Women's and men's views of mediation in voluntary and mandatory mediation settings", a *Family and Conciliation Courts Review*, 30 (1), pp. 34-49.
- KLEIN, D. M. & WHITE, J. M. (1996): *Family Theories: An introduction*, Londres: Sage.
- KNAPP, M. L. (1982): *La comunicación no verbal: el cuerpo y el entorno*, Barcelona: Paidós.
- KOLB, D. (1996): *Cuando hablar da resultado*, Barcelona: Paidós.
- LANDAU, B. (1990): *Involvement of children in the mediation process: An international perspective*. Ponència presentada al International Mediation Forum of the Academy of Family Mediators, Danvers, MA, USA.
- LARRIERA, E. (2004): *El conflicto como motor del cambio*, Madrid: Editorial Universitaria Ramón Areces.
- LÓPEZ, C. (2002): *Transformacions de la família i les llars a la Regió Metropolitana de Barcelona. 1991-1996* [Tesis doctoral], Universitat de Barcelona.
- MARTIN CASALS, M. (1999): "La mediació familiar en dret comparat: principis i classes de mediació familiar en el dret europeu en especial Anglaterra, França i la Recomanació (98) 1", a Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada: *La mediació familiar*. Justícia i Societat, 23, maig 2001. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.
- MATA DE ANTONIO, J. M. (2004): "La mediación familiar ante las formas familiares atípicas", a *Acciones e Investigaciones Sociales*, 19, pp. 85-126.
- McINTOSH, J. (2000): "Child-inclusive divorce mediation: Report on a qualitative research study", a *Mediation Quarterly*, 18 (1), pp. 55-69.

MENENDEZ, M. (1999): "Mediació i efectes sobre la família. Investigació i experiència pràctica", a Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada: *La mediació familiar*. Justícia i Societat, 23, maig 2001. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

MILNE, A. L. (2004): "Mediation and domestic abuse", a J. FOLGER; A. L. MILNE; y P. SALEM (Eds): *Divorce and family mediation. Models, techniques and applications*, New York: Guilford Press.

MITCHEL, C. (1981): *The structure of international conflict*, Londres: MacMillan.

MOORE, C. (1995): *El proceso de mediación*, Barcelona: Granica.

MORALES J. F. (coord.) (1995): *Psicología Social*, Madrid: McGraw-Hill.

MOTRICO, E.; FUENTES, M. J. & BERSABÉ, R. (2001): "Discrepancias en la percepción de los conflictos entre padres e hijos/as a lo largo de la adolescencia", a *Anales de Psicología*, Vol. 17, nº 1, pp. 1-13.

MULDOON, B. (1998): *El corazón del conflicto*, Barcelona: Paidós.

MUÑOZ, J. (2005): "Nuevos modelos de familia y nuevas situaciones: conflictos legales", a *Revista Multidisciplinar de Gerontología*; vol. 15, nº 3, pp. 171-177.

NATIONAL FAMILY MEDIATION (1994): *Given Children a Voice in Mediation*, London: NFM.

PÉREZ CÁRDENAS, C.; RODRÍGUEZ QUINTANA, T. & AGUIAR PASTOR, C. J. (2000): "Etapa familiar que se inicia con el nacimiento del primer hijo", a *Revista Cubana de Medicina General Integral*, vol.16, no.1, pp.89-92.

REDORTA, J. (1996): "La mediación en España", a GOTHEIL, J. & SCHIFFRIN, A. (comps.): *Mediación: una transformación en la cultura*, Buenos Aires: Paidós (Mediación, 3).

REDORTA, J. (2004): *Cómo analizar los conflictos*, Barcelona: Paidós.

REQUENA, M. (1990): "Hogares y familias en la España de los ochenta: El caso de la comunidad de Madrid", *REIS*, nº 51, pp. 53-78.

RIMELSPACH, R. (2001): "Mediating family disputes in a world with domestic violence: How to devise a sage and effective court-connected mediation program", a *Ohio State Journal on Dispute Resolution*, 17(1), pp. 95-112.

RIPOL-MILLET, A. (1994): "Separació i divorci: la mediació familiar", Barcelona: *Justícia i societat* 13, Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

ROBERTS, M (2001): *Mediation in family disputes. Principles and practices*, Hants: Arena.

ROIGÉ, X. (2005): *Construir la família, construir la identitat*, Grup d'Estudis sobre Família i Parentiu de la Universitat de Barcelona (disponible <http://www.ub.es/antropo/parentiu/xarxa/cat/docs/martabib.htm>)

- RUBIN, J. & RUBIN, C. (1989): *Cuando las familias se pelean*, Barcelona: Paidós.
- RUBIN, J. Z.; PRUITT, D. G. & KIM, S. H. (1994): *Social Conflict: Escalation, stalemate, and settlement* (2ª ed), Nueva York: McGraw-Hill.
- SAPONEK, D. T. (2004): "Working with children in mediation", a J. FOLGER; A. L. MILNE; & P. SALEM (eds.), *Divorce and family mediation. Models, techniques and applications*, Nova York: Guilford Press.
- SINGER, L. R. (1996): *Resolución de conflictos. Técnicas de actuación en los ámbitos empresarial, familiar y legal*, Barcelona: Paidós.
- SIX, J. F. (1990): *Le temps des médiateurs*, París: Editions du Seuil.
- SIX, J. F. (1997): *Dinámica de la mediación*, Barcelona: Paidós.
- SUARES, M. (1996): *Mediación. Conducción de disputas, comunicación y técnicas*, Barcelona: Paidós.
- TAYLOR (2002): *The Handbook of Family Mediation*, San Francisco: Jossey-Bass.
- TORRERO MUÑOZ, M. (2000): "La mediación familiar: una alternativa a la resolución de los conflictos familiares", a *Actualidad Civil*, XXXV.
- TOUZARD, H. (1981): *La mediación y la solución de los conflictos*, Barcelona: Herder.
- VAN DEN STEEN, H. (1994): *Au temps de la médiation: un approfondissement de la médiation familiale*, Bruxelles.
- VENDRELL, E. (1999): *Dinàmica de grups i psicologia de grups*, Barcelona: EUB.
- VILLAGRASA ALCAIDE, C. (1999): "La mediación familiar: la gestión de los conflictos de pareja", a *Carta Civil, Praxis*, núm. 1, pp. 57-68.
- VILLAGRASA ALCAIDE, C. & VALL RIUS, A. (2000): "La mediación familiar: una nueva vía para gestionar los conflictos familiares", a *La Ley*, núm. 5049.
- VILLAGRASA ALCAIDE, C. & VALL RIUS, A. (2001): "La mediación familiar en Cataluña: análisis sistemático de la ley 1/2001, de 15 de marzo", a *La Ley*, núm. 5347.
- VILLANUEVA, N. (2007): "Mediación familiar intrajudicial en los juzgados de familia de Barcelona", a Consejo General Del Poder Judicial (2007): *Alternativas a la judicialización de los conflictos: la mediación*, Estudios de Derecho Judicial, III
- VINYAMATA, E. (1999): *Manual de prevención y resolución de conflictos*, Barcelona: Ariel.
- VIZCARRO MASIA, C. (1995): "La mediación (legislación i pràctica): l'experiència espanyola", a *Jornades sobre mediación i reparació. Seminari europeu*, Barcelona.
- VV. AA. (1995): *Alternativas a la resolución judicial de conflictos*, Iuris, Quaderns de Política Jurídica, núm. 4. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada

WALLERSTEIN, J. S. & LEWIS, J. (1998): "The long-term impact of divorce on children: A first report from a 25-year study", a *Family and Conciliation Courts Review*, 36 (3), pp. 368-382.

WATZLAWICK, P.; BAVELAS, J. & JACKSON, D. D. (1987): *Teoría de la Comunicación humana*, Barcelona: Herder.

Annex

---

1. Novetats legislatives

Presentem tot seguit un recull comentat de les principals novetats normatives que afecten els drets de la infància i l'adolescència i a les seves famílies que s'han produït des de la publicació del II Informe del CIIMU fins a data d'avui. També hem considerat interessant d'incloure una breu referència a l'Avantprojecte de Llei dels Drets i les Oportunitats de la Infància i de l'Adolescència degut a la importància i a la rellevància social que està prenent l'esmentada proposta.

1.1. Llei de modificació del codi civil en matèria de dret a contraure matrimoni

(Llei 13/2005, d'1 de juliol, de modificació del Codi Civil)

El matrimoni és una institució jurídica de rellevància social que permet realitzar la vida en comú de la parella. L'article 32 de la Constitució espanyola reconeix el dret de l'home i la dona a contraure matrimoni amb plena igualtat jurídica – s'ha de tenir en compte que el text constitucional en cap moment indica que el dret de tot home i dona a contraure matrimoni hagi de fer-se efectiu entre persones de diferent sexe -.

Fruït de la Llei 13/2005, d'1 de juliol, per la que es modifica el Codi Civil en matèria de dret a contraure matrimoni, la normativa civil espanyola permet el matrimoni celebrat entre persones del mateix o de diferent sexe, amb plenitud i igualtat de drets i obligacions. En conseqüència els efectes del matrimoni, que es mantenen en la seva integritat respectant la configuració objectiva de la institució, seran únics en tots els àmbits amb independència de l'orientació sexual dels contraents; tant els referits a drets i prestacions socials com a la possibilitat d'adoptar de manera conjunta.

Aquest important avenç introduït per la Llei 13/2005, d'1 de juliol ha fet del tot imprescindible el procedir a una adaptació terminològica dels diferents articles del Codi Civil que estaven inspirats en l'antiga concepció del matrimoni. Per exemple, s'han eliminat del Codi Civil totes les referències expresses al sexe dels integrants del matrimoni "marit" i "muller" i s'han substituït per termes de caràcter neutre, com ara "cònjuges" o "consorts".

Aquesta adaptació nominativa també s'haurà de dur a terme per part del legislador català, i obliga a que el Parlament de Catalunya en breu hagi d'emprendre la tasca de modernització i adequació de les nostres lleis a la nova realitat jurídica.

En aquest sentit, la Disposició Addicional 1^a de la Llei 13/2005, d'1 de juliol, estableix que qualsevol referència al matrimoni que es trobi continguda en la normativa espanyola ha d'entendre's automàticament aplicable a tot matrimoni, amb independència del sexe dels seus integrants.

1.2. Llei de modificació del codi civil en matèria de separació i divorci

(Llei 15/2005, de 8 de juliol, de modificació del Codi Civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil)

La Llei 15/2005, de 8 de juliol, de modificació del Codi Civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil, ha significat una revolució en l'àmbit del Dret de família al nostre país. Fins l'entrada en vigor d'aquesta norma, per a poder divorciar-se a l'Estat espanyol era precís passar prèviament per la situació de separació. Aquest fet es traduïa en la pràctica en la necessitat d'afrontar un doble procediment – en primer terme la separació i posteriorment el divorci -, fet aquest que implicava un doble desgast, tant a nivell econòmic com afectiu o personal, per a totes aquelles persones que volien dissoldre el seu vincle matrimonial. La nova regulació introduïda el mes de juliol de l'any 2005, fonamentant-se en l'article 32 de la Constitució espanyola, pretén ampliar l'àmbit de llibertat de les persones, no tan sols en el moment de contraure matrimoni sinó també en el moment de donar per finalitzada la seva relació afectiva.

Per tant, en l'actualitat la nova redacció del Codi Civil reconeix la separació i el divorci com a dues opcions alternatives a les que les parts poden adreçar-se per a trobar solució a les vicissituds de la seva vida en comú. Així, el simple fet de que un dels cònjuges no vulgui prosseguir amb la seva relació matrimonial l'habilita per a poder instar directament el divorci – sense tenir prèviament que sol·licitar la separació -. Malgrat l'anterior, el Codi Civil continua mantenint la figura de la “separació judicial” com a institució autònoma per a tots aquells casos en que els consorts per les raons que siguin decideixin no optar per la dissolució del seu matrimoni.

Una de les altres grans novetats introduïdes per la nova normativa rau en el fet que s'elimina el sistema causal de separació i divorci que s'havia vingut emprant fins al moment. És a dir, ja no és necessari al·legar cap causa legal – anteriorment fixades en l'article 82, per a la separació, i 86, en relació amb el divorci, ambdós del Codi Civil – per a poder presentar una demanda de separació o divorci. El simple fet de presentar l'esmentada demanda ja és considera com a motiu suficient que reafirma la voluntat de la part actora de no voler continuar la seva vida en parella.

En tercer lloc, s'escurça el termini d'espera per a poder presentar una demanda de separació o divorci - ja sigui de mutu acord o contenciosa - un cop celebrat el matrimoni. Amb l'anterior regulació és fixava un període de carència d'un any, comptador des del dia en que van contraure's les núpcies, per a poder presentar la demanda de separació a petició d'ambdós cònjuges o d'un amb el consentiment de l'altre. Així mateix, per a poder sol·licitar el divorci – recordeu que en l'antic sistema s'havia de passar prèviament per la situació de separació - s'havia d'esperar un any més des de la interposició de la demanda de separació formulada per ambdós cònjuges o per un d'ells amb el consentiment de l'altre. Tot això canvia i la nova llei tan sols exigeix el transcurs de tres mesos des del moment de la celebració del matrimoni per a poder presentar la demanda de separació o divorci – la situació ara és d'opció -, llevat que s'acrediti l'existència d'un risc per a la vida, la integritat física, la llibertat, la integritat moral o llibertat i indemnitat sexual del cònjuge demandant o dels fills.

En aquest darrer cas no serà precís el transcurs de cap període temporal, podent fins i tot presentar-se la demanda el mateix dia de celebració del matrimoni.

També la nova regulació atribueix un paper rellevant als sistemes de resolució alternativa dels conflictes. Així, les parts poden demanar en qualsevol moment a l'autoritat judicial la suspensió de les actuacions judicials per a acudir a la mediació familiar.

La darrera, i potser més polèmica, de les innovacions presentades per la nova normativa en matèria de separació i divorci és la relativa al tema de la guarda i custòdia compartida. En aquest sentit es dona la possibilitat d'acordar l'exercici compartit de la guarda i custòdia dels fills, quan així ho demanin els seus progenitors en la proposta de conveni regulador – si la separació o el divorci són de mutu acord - i també el jutge podria acordar-ho durant el procés de separació o divorci instat per una

de les parts – contenciós -. En tot cas, però, abans d'acordar aquest règim compartit de guarda i custòdia el Jutge haurà de demanar el parer del Ministeri Fiscal, escoltar els infants que tinguin suficient enteniment sempre que es consideri necessari, valorar les al·legacions dels pares manifestades en la compareixença i ponderar la relació que els pares mantenen entre sí i amb els seus fills.

En cap cas podrà acordar-se el règim de guarda i custòdia compartida quan qualsevol dels progenitors estigui imputat en un procés penal iniciat per atemptar contra la vida, la integritat física, la llibertat, la integritat moral o la llibertat i indemnitat sexual de l'altre cònjuge o dels fills que convisquin amb ambdós. Tampoc procedirà quan el Jutge adverteixi l'existència d'indícis fundats de violència domèstica.

1.3. Llei orgànica de modificació de la responsabilitat penal de menors

(Llei Orgànica 8/2006, de 4 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors)

Origen de la modificació

El 7 d'octubre de 2005 el Consell de Ministres aprovà l'avantprojecte de Llei Orgànica que havia de venir a modificar la redacció de la Llei Orgànica 5/2000, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

El propi text de la Llei Orgànica 5/2000 – Disposició Addicional cinquena - conté una previsió en la que s'estableix l'obligació per part del Govern, passats cinc anys des del moment de la seva entrada en vigor – gener del 2001 -, de presentar al Congrés dels Diputats un informe de seguiment en el que s'analitzin i avaluin els efectes i les conseqüències de la posada en funcionament de l'esmentada norma, a fi i efecte de detectar possibles deficiències susceptibles de ser rectificades. Un cop presentat aquest informe i en resposta a les llacunes detectades per part del Govern en l'aplicació pràctica de la Llei i per tractar d'adaptar-la a la nova realitat social, el Ministeri de Justícia redactà l'avantprojecte de modificació de la Llei, posteriorment aprovat pel Consell de Ministres.

La filosofia que ha seguit aquesta reforma podria recollir-se en una única frase: “A noves realitats socials, nova resposta de les nostres lleis”.

Principals novetats

- Es tracta d'una reforma que s'ocupa de manera especial de l'atenció a la víctima de la delinqüència juvenil, tot incrementant la seva seguretat. Quan la víctima sigui un menor d'edat s'introdueix una especial protecció referida als delictes contra la llibertat i integritat sexual. En aquest cas, quan el menor hagi de declarar com a testimoni s'evitarà per qualsevol mitjà disponible la seva confrontació visual amb l'agressor.
- S'introdueixen noves eines per a poder fer front a la delinqüència juvenil que actua en el si d'una banda organitzada – fenomen de les bandes -. La Llei de justícia juvenil sembla que un cop més cau en l'error de cedir a les pressions de l'alarma social generada al voltant d'aquesta nova realitat. En aquest sentit s'atorga la possibilitat al Jutge de Menors a que pugui imposar mesures privatives de llibertat en règim tancat als menors infractors que cometin delictes com a integrants de bandes. L'argument emprat pel Govern és aconseguir d'aquesta manera allunyar al menor de l'ambient que està afavorint el seu comportament delictiu.
- S'amplia, en determinats supòsits, els períodes màxims de durada de les mesures d'internament en règim tancat – delictes relacionats amb el terrorisme, assassinats, violacions -.
- Preveu la possibilitat de que els joves detinguts puguin ésser traslladats a centres penitenciaris ordinaris en arribar a la majoria d'edat. Això es justifica en la necessitat de protegir i facilitar la rehabilitació d'altres joves que compleixin mesures socioeducatives en aquests mateixos centres.
- També recull mesures específiques per afrontar un altre fenomen que ha generat certa alarma social: la violència escolar "*bullying*". Així, aquesta reforma preveu eines de nova regulació, com les que permeten als jutges dictar mesures d'allunyament pels agressors similars a les que ja són emprades per a protegir a les víctimes adultes de maltractaments.
- També s'amplia en tres mesos – és a dir, fins a sis i prorrogable per sis mesos més – la durada de les mesures cautelars.

1.4. Llei de serveis socials

(Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials)

Introducció

Amb l'aprovació per part del Parlament català de la tant esperada Llei de serveis socials, en vigor des de l'1 de gener de 2008, es pretén implantar a Catalunya un nou model d'atenció en què els serveis socials de la xarxa pública s'ofereixin a tota la població. Es vol passar així d'un "*dret de concurrència*" en virtut del qual, quan un ciutadà demandava la prestació d'un servei a més de complir els requisits exigits per a tenir-hi accés calia que hi hagués pressupost per assegurar-l'hi, a un *dret subjectiu*, en què si la persona usuària compleix les condicions establertes l'Administració està obligada a donar-li el servei, no podent al·legar en cap cas la falta de recursos. En altres paraules, es tracta de donar el pas definitiu que permeti passar d'un sistema de beneficència a un sistema de benestar. Com la pròpia Exposició de Motius de la Llei afirma "*aquesta norma pretén ser el fonament de la quarta columna de l'estat del benestar*" juntament amb l'educació, la salut i la seguretat social -.

La norma catalana, a més, afronta el repte d'incorporar al nostre sistema totes les previsions establertes a la nova Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència i les seves famílies, d'àmbit estatal – la mal anomenada Llei de Dependència, Llei 39/2006, de 14 de desembre -. La intenció del legislador català és la d'evitar la creació de dos sistemes d'atenció paral·lels a Catalunya. En aquest sentit, la Disposició addicional primera de la Llei de Serveis Socials explicita, de manera fefaent, que les prestacions destinades a la promoció de l'autonomia personal de persones amb dependència a càrrec de fons estatals han de quedar integrades dins el Sistema català de serveis socials. Així, mentre que la Llei de Dependència garanteix que a tot l'Estat espanyol hi hagin unes prestacions mínimes per a totes les persones que ho necessitin – ho recull com a dret subjectiu -, la Llei de Serveis socials de Catalunya aborda moltes altres necessitats socials a més de la dependència: la infància i la família, la pobresa i l'exclusió, entre d'altres.

Malgrat que la Llei, a priori, apunta bones maneres, cal tenir en compte i no perdre de vista el fet que el text de tota norma legal no hauria d'ésser en cap cas considerat com a punt d'arribada, sinó única i exclusivament com a punt de partença i, per tant, iniciem

ara un trajecte de llarg recorregut en el que s'haurà d'estar molt atent al seu desenvolupament i a la seva aplicació real.

Per què una nova Llei de Serveis Socials?

En primer lloc, s'ha de tenir present que la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials ve a prendre el relleu de la que es va aprovar fa més de vint anys, l'any 1985, i que malgrat les seves adequacions del 1994 responia a un altre moment històric. Urgia, doncs, una nova llei que fos capaç de donar resposta als nous reptes que una societat moderna i complexa com la catalana actual planteja. Aquesta societat nostra s'ha transformat en magnitud, en fisonomia, i afronta noves problemàtiques i reptes socials com ara els derivats de la immigració, l'envelliment de la població, els canvis en les estructures familiars i la integració de determinats col·lectius de població amb problemes propis (salut mental, etc.) per citar alguns exemples.

A més, un cop aprovat el nou Estatut d'Autonomia de Catalunya – Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol –, calia una llei que donés contingut a les previsions fetes en matèria de serveis socials per la norma estatutària i, alhora, donés cos a l'article 166 en què s'atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de serveis socials. S'havia també d'adequar l'organització dels serveis socials a la nova estructura territorial prevista a l'Estatut – noves funcions dels Ajuntaments, incorporació de les vegueries -.

Finalment, l'aprovació a nivell estatal de la ja esmentada Llei de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a les persones amb dependència provocà la necessitat d'incloure i contextualitzar aquestes noves prestacions en el si d'una norma més àmplia que regulés el conjunt de serveis socials a Catalunya. En definitiva, la Llei estatal ha forçat a les comunitats autònomes – i Catalunya no n'ha estat una excepció – a ampliar la cobertura assistencial que fins el moment de la seva entrada en vigor venien prestant.

Què integra el Sistema de serveis socials a Catalunya?

El Sistema de serveis socials està integrat pel conjunt de recursos, equipaments, projectes, programes i prestacions de titularitat pública i privada destinats a assegurar el dret de les persones a viure dignament durant totes les etapes de la vida, mitjançant la cobertura de llurs necessitats personals bàsiques i les necessitats socials.

La Llei, doncs, ens ofereix una visió dels serveis socials com a resposta integral a les persones, no com a compartiments estancs que atenen les seves necessitats per separat.

Qui té accés al Sistema públic de serveis socials a Catalunya?

Tenen dret a accedir al Sistema públic de serveis socials els ciutadans i les ciutadanes dels estats membres de la Unió Europea empadronats en un municipi català. També se'n poden beneficiar les persones que es trobin en estat de necessitat personal bàsica, d'acord amb el que estableix la legislació en matèria d'estrangeria.

Quina és l'estructura del Sistema públic de serveis socials a Catalunya?

Pel que fa a l'estructura del Sistema de serveis socials que planteja la nova Llei, la seva nota més característica és la descentralització territorial de la seva gestió. El seu objectiu rau en l'intent d'apropar els serveis a la ciutadania per fer-los més operatius i amb més garanties d'una distribució territorial equitativa. La nova xarxa de serveis socials, molt més local i propera, haurà de disposar d'una cartera de serveis que, a més d'assegurar l'accés a les prestacions, garanteixi el finançament dels serveis socials que siguin prestats pels ens locals.

En aquesta línia podem distingir entre els Serveis socials bàsics i els Serveis socials especialitzats.

Serveis Socials bàsics

- Són el primer nivell del Sistema públic de serveis socials i tenen un caràcter polivalent, comunitari i preventiu.
- Inclouen els equips bàsics - integrats per equips multidisciplinaris -, els serveis d'ajuda a domicili i de teleassistència i els serveis d'intervenció socioeducativa no residencial per a infants i adolescents.
- S'organitzen territorialment en àrees bàsiques de serveis socials. Cada àrea bàsica pren com a base el municipi i s'organitza sobre una població mínima de 20.000 habitants. L'àrea bàsica ha d'agrupar els municipis de menys de vint mil habitants. En aquest cas, la gestió de l'àrea bàsica correspon a la comarca o a l'ens associatiu creat amb aquesta finalitat.

Serveis Socials especialitzats

- Donen resposta a situacions o necessitats que requereixen una especialització tècnica o la disposició de recursos determinats.
- Es presten per mitjà de centres, serveis, programes i recursos dirigits a persones i col·lectius que requereixen una atenció específica.
- S'organitzen en xarxa sobre el territori atenent el principi de descentralització, les característiques dels nuclis de població i la incidència de les necessitats que cobreixen.

El professional de referència

La Llei introdueix com a una de les novetats més destacades la figura del professional de referència que, a imatge i semblança del metge de capçalera, vetllarà per la coordinació dels serveis socials que necessiti la ciutadania. Aquest professional, preferentment un treballador/a social dels serveis socials bàsics, orientarà les persones o famílies que es dirigeixin als serveis socials en totes les gestions que necessitin al llarg de la vida i els avisarà quan hagin de fer un nou tràmit o hi hagi nous ajuts o serveis disponibles. Els treballadors i treballadores socials per a dur a terme

aquesta tasca els caldrà la cooperació d'altres professionals i serveis, i sobretot tenir el temps suficient i els mitjans adequats per poder fer-ho. A més, s'haurà d'anar amb compte per tal que l'atenció individualitzada no absorbeixi tot el temps que els professionals haurien de poder dedicar a les tasques preventives i accions comunitàries.

Quines són les prestacions del Sistema públic de serveis socials?

Les prestacions del Sistema públic de serveis socials – integrat pels serveis de titularitat pública i els de titularitat privada acreditats i concertats per l'Administració - poden ser de serveis, econòmiques i tecnològiques.

- *De serveis.* Són les actuacions i les intervencions acomplertes per equips professionals que tenen com a finalitat la prevenció, el diagnòstic, la valoració, la protecció, la promoció, l'atenció i la inserció de persones, d'unitats de convivència i de grups en situació de necessitat social.
- *Econòmiques.* Són prestacions dineràries amb la finalitat d'atendre determinades situacions de necessitat. Es poden atorgar amb caràcter de dret subjectiu, de dret de concurrència o d'urgència social.
- *Tecnològiques.* Són aquelles que per mitjà d'un producte atenen necessitats socials de la persona. Inclouen: l'assistència tecnològica i la teleassistència domiciliària, les ajudes instrumentals destinades a mantenir o millorar l'autonomia personal i altres de naturalesa semblant que s'estableixin normativament.

En què consisteix la Cartera de serveis?

És l'instrument que determina el conjunt de prestacions de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública. Inclou totes les prestacions de serveis, econòmiques i tecnològiques, del Sistema públic de serveis socials. Defineix cada tipus de prestació, la població a què va destinada, l'establiment o equip professional que l'ha de gestionar, els perfils i les ràtios de professionals de l'equip i els estàndards de qualitat. Incorpora, doncs, tant les prestacions garantides que inclouen, almenys, una valoració professional prèvia i una prova objectiva que acrediti la necessitat – les exigibles com

a dret subjectiu -, com les no garantides per accedir a les quals s'apliquen els principis objectius de prelación i concurrència – subjectes als crèdits pressupostaris assignats -.

Aquesta cartera tindrà una vigència de quatre anys, encara que els sis primers anys – a comptar des de la seva entrada en vigor – pot ser biennal per facilitar el ràpid desplegament de la Llei.

Malgrat la importància que se li ha de reconèixer al desenvolupament de la Cartera de serveis socials, el cert és que la majoria de prestacions de la cartera de la nova Llei ja estaven previstes en la normativa anterior. El veritable impacte no serà tant l'oferta de nous serveis com la major demanda que es pugui ocasionar pel fet d'universalitzar l'accés als mateixos.

A més recollirà el mòdul social; és a dir, el cost dels serveis professionals d'atenció personal i socioeducatius. Aquest cost ha d'estar finançat íntegrament pel Govern de la Generalitat i no podrà ser objecte de participació econòmica per part de la persona usuària.

Finançament del Sistema públic de serveis socials. El copagament

Cada cop Catalunya s'allunya més del model d'atenció familiar propi dels països mediterranis – on hi ha una oferta limitada de serveis d'atenció social i la majoria d'aquests són produïts pel sector informal i el paper de les institucions és modest – i s'apropa a un sistema mixt format per característiques pròpies tant del model escandinau, com ara la tendència a la gratuïtat i la universalitat i el rol principal de les institucions locals, com del model anglosaxó en què els serveis són en part finançats per la persona usuària.

En aquest sentit, la Llei estableix per a determinats casos un sistema de finançament mixt entre l'Administració i les persones usuàries. És l'anomenat copagament, segons el qual les persones amb rendes més altes hauran de contribuir a costejar els serveis percebuts mentre que els col·lectius més desfavorits els continuaran rebent de forma completament gratuïta.

La nova normativa, a més, distribueix entre els diferents nivells d'administració la càrrega de finançar els serveis prestats.

Dels serveis socials bàsics

Els ajuntaments i la Generalitat de Catalunya comparteixen el finançament dels serveis socials bàsics que han de tendir a la universalitat i la gratuïtat; si bé l'usuari o usuària pot haver de participar en el finançament de la teleassistència i dels serveis d'ajuda domiciliària.

Dels serveis socials especialitzats

Correspon a l'administració o entitat que n'és titular. La Generalitat ha de finançar els serveis socials especialitzats corresponents a prestacions garantides a tots els titulars de serveis acreditats dins la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública d'acord amb els mòduls que fixen el Pla estratègic i la Cartera de serveis socials.

Drets i deures de les persones usuàries dels serveis socials

La Llei incorpora per primera vegada a Catalunya una descripció detallada dels drets i deures de les persones usuàries dels serveis socials. Entre altres drets que s'especifiquen, les persones beneficiàries han de conèixer i compartir la valoració de la seva situació, s'ha de tenir en compte la seva opinió a l'hora de decidir quin servei volen i s'especifica que tenen dret a rebre una atenció urgent en les situacions que no puguin esperar. A més, la Llei enumera el drets i deures de les persones que estan en residències o van a centres de dia. També es reforça l'atenció a domicili, a fi de facilitar que les persones amb necessitats especials puguin romandre a casa i no hagin de rebre l'atenció fora o lluny de la seva llar. La Llei fixa que "han d'allunyar la persona tan poc com es pugui del seu cercle de relacions".

I a partir d'ara què?

La implementació de la Llei de Serveis socials a partir de la seva entrada en vigor es farà mitjançant una primera Cartera de serveis socials per als anys 2008 i 2009 – bianual – que el Govern aprovarà a través d'un decret. A aquesta Cartera de serveis, per als dos primer anys, s'ha fixat un primer nivell d'objectius de dotació de serveis que garanteixi, a 31 de desembre de 2009, la cobertura mínima de prestacions i requisits com els citats tot seguit:

- Les àrees bàsiques de serveis socials han de tenir una dotació de tres persones diplomades en treball social i dues en educació social per cada 15.000 habitants.
- La dotació de professionals dels equips d'atenció a la infància i l'adolescència i dels equips de valoració de les persones amb discapacitat s'incrementarà el 50%.
- S'han de dotar les places d'acolliment residencial per a infants i adolescents que calguin per atendre les necessitats detectades.

A més, el necessari desplegament normatiu de la Llei s'iniciarà durant el 2008 i abastarà una sèrie de nous reglaments – el Reglament d'atenció domiciliària; el Reglament del Consell General de Serveis Socials; el Reglament sobre els professionals de referència; el Reglament sobre criteris de copagament dels serveis socials especialitzats -. Així mateix, durant el 2008 es constituïran els òrgans que han de garantir l'aplicació real i el desenvolupament adequat del text legal: el Consell de Coordinació de Benestar Social i el Comitè d'Avaluació de Necessitats de Serveis Socials. El primer d'ells es crea per garantir la coordinació de les polítiques públiques del Sistema de serveis socials. A més, aquest organisme ha de vetllar per l'equitat territorial i l'articulació dels serveis socials amb els sistemes d'educació, salut, cultura, ocupació, habitatge i justícia. Mentre que el Comitè d'Avaluació de Necessitats de Serveis Socials s'ha configurat com a un òrgan tècnic format per experts, encarregat d'estudiar les necessitats socials i d'avaluar l'eficiència i la qualitat dels serveis socials bàsics en àrees bàsiques de serveis socials, i el sistema d'informació social que integra les dades relatives a l'atenció social.

Finalment, el desplegament de la Llei també comportarà l'aprovació del Pla de qualitat dels serveis socials, l'aprovació del Pla estratègic 2008-2011 i la Cartera de serveis 2009-2011, l'establiment del Sistema d'informació social que s'implementarà a partir del 2009 i l'establiment dels nous models de cooperació amb els ens locals.

1. 5. Llei d'adopció internacional

(Llei 54/2007, de 28 de desembre, d'adopció internacional)

Introducció

El món de l'adopció internacional és viu, evoluciona i canvia de manera constant. Això fa que durant els darrers anys el nombre de menors estrangers adoptats per espanyols o residents a l'Estat espanyol s'hagi incrementat de manera important. Aquest fet ha afavorit l'aparició de noves necessitats i demandes socials que han aconsellat adequar l'ordenament jurídic espanyol a la nova realitat social actual.

Aquesta norma configura l'adopció internacional com a una mesura protectora d'aquells infants que no tinguin accés a una família en els seus països d'origen i estableix les garanties necessàries i adequades per garantir que les adopcions internacionals es duguin a terme respectant l'interès superior de l'infant i el ple compliment dels seus drets. Així mateix, es pretén evitar i prevenir la sostracció, la venda o el tràfic d'infants.

Un altre aspecte que ha adquirit una importància rellevant en la matèria és posterior a la constitució de l'adopció. Es tracta del dret de les persones adoptades a conèixer els seus orígens biològics.

Què és una adopció internacional?

La nova llei defineix l'adopció internacional com el vincle jurídic de filiació que presenta un element estranger derivat de la nacionalitat o de la residència habitual dels adoptants o dels adoptats. Per tant, amb aquesta nova conceptualització podem estar davant d'una adopció internacional sense necessitat que hi hagi cap trasllat o desplaçament de l'infant.

Principis informadors de l'adopció internacional

La Llei 54/2007, de 28 de desembre, determina que en tota adopció internacional s'han de respectar els principis inspiradors de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de l'any 1989 i del Conveni de L'Haia de 1993, i estableix que l'entitat pública

competent inclourà els “estàndards i salvaguardes” del darrer tractat internacional esmentat en els acords relatius a l'adopció internacional que se subscriuguin amb estats no contractants del Conveni de L'Haia de 29 de maig de 1993. Sembla, doncs, que la voluntat del legislador és que el Conveni de L'Haia estigui present no sols en la seva aplicació ordinària entre estats contractants, sinó que vagi més enllà i s'ampliï a qualsevol adopció.

Circumstàncies que impedeixen l'adopció

No es tramitaran sol·licituds d'adopció d'infants nacionals d'un altre país o amb residència habitual a un altre estat que estigui afectat per un conflicte bèl·lic o immers en un desastre natural. Així mateix, quan no hi hagi autoritat específica que controli i garanteixi l'adopció o quan al país no es donin les garanties adequades per a l'adopció i les pràctiques i els tràmits no respectin l'interès superior de l'infant o no s'acompleixin els principis ètics i jurídics internacionals. Aquesta previsió normativa força encertada des d'un punt de vista teòric, genera certs dubtes pel que fa a la seva concreció pràctica. Quan considerem que estem davant d'un conflicte bèl·lic? Com i qui valorarà si l'autoritat específica controla i garanteix les adopcions? Quan es donen les garanties adequades per a l'adopció? Aquestes són algunes de les qüestions que deixa sense resoldre la redacció àmplia i indeterminada de l'articulat de la Llei.

Qui ha de tramitar una adopció internacional?

La tramitació del procés d'adopció recau sobre les Entitats Públiques i Col·laboradores d'adopció Internacional, que han de rebre la documentació un cop que els adoptants hagin obtingut el corresponent certificat d'idoneïtat – expedit per la Comunitat Autònoma -, així com que hagin acceptat assumir els compromisos de seguiment postadoptiu exigits pel país d'origen del menor.

L'adopció de menors estrangers acollits en programes humanitaris d'estada temporal

La nova norma fa menció expressa de quin és el procediment a seguir per a tramitar les sol·licituds d'adopció de menors estrangers acollits en programes humanitaris d'estada temporal per motius de vacances, estudis o tractaments mèdics. En aquest sentit, la llei estableix que l'acolliment haurà de finalitzar-se d'acord amb les condicions

per les quals va constituir-se i en el seu país d'origen el menor haurà de participar en el programa d'acolliment degudament previst i regulat.

El dret a conèixer els orígens biològics

Les persones adoptades, un cop arribada la seva majoria d'edat o durant la seva minoria d'edat mitjançant els seus representants legals, tindran dret a conèixer les dades que sobre els seus orígens es trobin en poder de les Entitats públiques espanyoles, sense perjudici de les limitacions derivades de les legislacions dels països d'on provenen. Aquest dret es farà efectiu amb l'assessorament, l'ajut i la mediació dels serveis especialitzats de la Entitat pública competent en la matèria. D'altra banda, la llei també estableix un mandat destinat a les Entitats públiques competents que han d'assegurar la conservació de la informació relativa als orígens dels menors, en particular la relativa a la identitat de la mare i el pare i la història mèdica del menor i de la seva família. Les Entitats Col·laborades, per la seva part, hauran d'informar de les dades sobre els orígens dels menors de que disposin.

Modificació dels articles 154 i 268 del Codi civil espanyol

El legislador espanyol ha aprofitat la Llei d'Adopció Internacional, concretament les seves Disposicions Finals, per a eliminar del text del Codi civil espanyol les polèmiques mencions a les facultats dels progenitors i tutors de poder "corregir raonable i moderadament" els infants, eliminant així la cobertura legal a la comunament coneguda com a "bufetada".

1.6. Avantprojecte de llei dels drets i les oportunitats de la infància i de l'adolescència

Introducció

El principal repte que ha d'afrontar la llei d'infància de Catalunya rau en la necessària sistematització en un únic text, amb llenguatge clar i directe, del tractament global dels drets i deures de la infància i l'adolescència. Aquesta llei ha d'aconseguir convertir-se en un text clau, no només pels professionals d'aquest àmbit sinó sobretot pels seus destinataris, els infants i adolescents.

L'aprovació de la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de l'Infant ja va suposar un canvi de paradigma i de consideració legal dels propis infants i adolescents, però malgrat la ratificació pel nostre país que la va convertir en llei interna, vigent i aplicable directament, encara és una regulació poc coneguda i poc esmentada per les persones encarregades de l'acompliment i del seguiment de l'aplicació d'aquests drets. Sens dubte, la llei interna ha de seguir i reforçar els paràmetres d'aquesta normativa internacional garantint la seva difusió al nostre voltant.

A la nostra legislació, que ha estat pionera i avançada en el seu moment, li tocava ja una actualització i racionalització dels preceptes, i passar d'un cop d'una regulació bàsicament centrada en la prevenció del desemparament a una llei global per a tota la infància i l'adolescència, referida al tractament general de les seves relacions socials en les quals cal una actuació jurídica, mitjançant xarxes o protocols d'actuació integrals, a partir de recursos i serveis professionals adequats i de qualitat.

Estructura de la nova llei

L'avantprojecte de llei està dividit en sis títols.

Al títol primer s'estableixen unes disposicions directives i principis rectors que marquen l'orientació de la llei, i que pretenen donar una visió global de l'infant o l'adolescent com a titular de drets reconeguts per l'ordenament jurídic actual.

El Títol segon es refereix als drets dels infants i els adolescents, que tal i com ja havia fet anys enrere la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de l'Infant, han de ser interpretats de manera universal i indivisible. L'ordre i sistematització que adopta aquest Títol segueix les recomanacions del Comitè dels Drets de l'Infant sobre com estructurar el contingut de la Convenció de 1989, així com els informes de seguiment de l'esmentat tractat internacional que els Estats han de presentar periòdicament davant d'aquest grup d'experts amb seu a Ginebra.

El Títol tercer desenvolupa la temàtica de la prevenció general en l'àmbit de la infància i l'adolescència, qüestió novedosa a la legislació catalana. En primer lloc, s'estableixen les situacions davant les quals les administracions públiques catalanes han de desenvolupar actuacions preventives. Tot seguit es defineix la prevenció del risc social i la prevenció de la desprotecció infantil, i s'estableix un procediment per disposar i actualitzar llistats d'indicadors o factors de risc, així com de factors de protecció i resiliència. Finalment, i seguint les pautes marcades per la nova Llei de Serveis socials, es reconeixen les competències relatives a les intervencions socials preventives als ens locals.

El Títol quart és de nova redacció en tota la seva extensió i respon a una clara voluntat per part dels redactors de l'Avantprojecte de Llei de lluitar de manera ferma contra el maltractament infantil. En aquest Títol es dona empara legal al ja creat Registre Unificat de Maltractaments Infants, es crea un Centre d'Investigació i Recerca sobre Maltractaments Infants, i s'atorga particular rellevància a l'especialització, formació, prevenció i atenció en els àmbits policial, sanitari i educatiu.

El Títol cinquè s'ocupa dels règims específics de protecció de la infància i adolescència en situació de risc social, desemparament o conflicte social. S'opta, per tant, per un nou model de protecció en què la declaració de desemparament ja no serà l'únic títol que habilita la intervenció protectora dels poders públics, sinó que aquella es reserva per a quan calgui separar el menor del seu nucli familiar, tal i com ve succeint a nivell estatal i en d'altres Comunitats Autònomes. El nou sistema es fonamenta en la distinció entre situacions de desemparament i les de risc, mantenint la competència de la Generalitat quan es tracta de menors desemparats i atribuint-la als ens locals si afecta a menors en situació de risc. Una novetat important en matèria de desemparament és la fixació, per fi, d'un procediment administratiu específic per acordar-lo.

Finalment, el Títol sisè fa esment del règim sancionador que inclou les infraccions, les sancions i el procediment aplicable per tal de garantir l'aplicació de la norma.

Cap a on va la nova Llei d'Infància

De tot el ventall de drets reconeguts a la infància i l'adolescència el que requereix un major desenvolupament i concreció pràctica es el dret de participació. En la línia del respecte a les opinions i als sentiments dels infants cal promoure espais participatius, democràtics i no únicament simbòlics, en els quals els infants i adolescents siguin els veritables protagonistes actius de la seva pròpia existència, de l'exercici dels seus drets i de l'acompliment de les seves responsabilitats.

Dins d'aquest tractament global que ha de garantir la nova llei d'infància, per la qual tots els infants i adolescents han de rebre les respostes concretes a les seves necessitats, cal incloure una regulació específica quant a les situacions de desemparament o de risc, en la qual sigui molt present el criteri preventiu, però també els mecanismes d'intervenció i d'atenció per part de les diferents administracions amb competències en aquest àmbit. En aquest punt, és essencial que totes les tasques siguin integrades, mitjançant un protocol de coordinació ben clar i assumit per tots els professionals que poden actuar davant la vulneració de drets dels infants i adolescents. Les actuacions administratives s'han de fer amb una tasca de col·laboració i compromís amb les famílies sempre que sigui possible per tal de facilitar o recuperar l'entorn positiu que mereix l'infant pel seu desenvolupament integral.

Els propis infants i adolescents també han de tenir a l'abast la possibilitat de reclamar l'acompliment dels seus drets exigibles per tal que rebin la consideració real de subjectes de ple dret, mitjançant la promoció d'una cultura sobre els seus drets i les seves responsabilitats basada en la significació de cada infant i adolescent com a veritable protagonista actiu de la seva pròpia existència.

La llei d'infància ha de poder permetre l'adaptació dels mecanismes genèrics a l'atenció específica, personalitzada i particularitzada, envers el nen, nena o adolescent en situació de risc. L'infant ha de rebre una atenció adequada a la seva situació per part dels poders públics, en funció de la seva edat i del seu context per tal que les mesures sempre siguin les més adients per l'acompliment del principi de l'interès

superior de l'infant que cal respectar en totes les decisions relatives a la seva existència.

En tot aquest context d'ordenació i racionalització de la normativa no s'ha oblidat la prioritats pressupostària que posi els drets de la infància i l'adolescència en el seu lloc com a veritable prioritats de les polítiques públiques, i, particularment, la creació de la figura del procurador de la infància com a peça clau que permeti, a la pràctica concreta, que les situacions de risc dels infants i adolescents no es quedin soterrades en l'entramat de competències, programes, serveis i professionals, sinó que pugui fer un seguiment exacte i exhaustiu de l'eficàcia de totes les intervencions d'atenció i de suport emprades en cada cas, des de la proximitat i des de la responsabilitat d'actuació immediata en tots els casos que sigui necessari i sempre amb la consideració de l'infant com a centre del sistema.

En definitiva, el dinamisme d'un món en constant evolució només pot qualificar-se de progrés si es compta realment amb la participació social de tots els infants i adolescents, perquè la seva ciutadania activa ha d'ésser no tan sols respectada sinó a més a més garantida, per tal d'acomplir amb plena satisfacció els seus drets universalment reconeguts i acceptats, amb consideració de la seva opinió participativa en tot allò que els interessa i que importa a tothom, amb l'objectiu últim d'avançar cap a "un món apropiat per la infància", amb la corresponsabilitat de tots, d'una manera compromesa. Aquest és el món desitjable per tota la societat.

2. Objectius i guió de l'entrevista a professionals de la mediació

Objectius;

L'entrevista està dirigida a professionals que desenvolupen les seves tasques en l'àmbit de la mediació familiar de Catalunya.

L'objectiu és l'obtenció d'informació d'interès en funció dels objectius generals de l'estudi:

- a) Constatar la incipient però ja creixent aplicació pràctica a Catalunya del procediment de la mediació en tots els conflictes que tenen a veure amb l'àmbit material de la nostra recerca.
- b) Detectar quins són els principals àmbits d'actuació dels mediadors familiars de Catalunya.
- c) Identificar quines són les principals problemàtiques i llacunes normatives no resoltes a dia d'avui per la llei de mediació familiar de Catalunya.
- d) Arribar a formular un conjunt de recomanacions que caldria abordar per tal de millorar la posada en pràctica de la normativa en matèria de mediació familiar a Catalunya.
- e) Oferir una aproximació a d'altres àmbits en què la mediació s'està imposant com a mètode alternatiu de resolució de conflictes: mediació penal; mediació escolar.

Guió de l'entrevista:

L'entrevista s'estructurarà en quatre grans blocs:

(A) Principals àmbits d'actuació de la mediació familiar a Catalunya

- Evolució de la mediació familiar des de la seva implantació
- Quina es la principal casuística tractada a dia d'avui
- Àmbits d'expansió en un futur proper

(B) Articulació de la pràctica i la norma. Quines són les limitacions i il·lacunes que percep el professional en la seva pràctica diària

- Professió (formació, recursos, perfils professionals)
- Usuaris (a quines persones o grups atenen)
- Infants (com a protagonistes directes o indirectes dels processos de mediació familiar)

(C) Problemes jurídics que planteja l'actual normativa

- Grans principis
- Principis deontològics i professionals
- Executivitat i efectes dels acords

(D) Inquietuds sobre el futur de la mediació familiar a Catalunya

- Visió de futur de la mediació familiar com a servei (públic/mixt/privat)
- L'actual normativa és suficient
- Nous àmbits de la mediació social

(A) PRINCIPALS ÀMBITS D'ACTUACIÓ DE LA MEDIACIÓ FAMILIAR A CATALUNYA

- 1) Em pot explicar la seva experiència en la mediació familiar?. Quin ha estat el seu trajecte formatiu en aquest àmbit?
- 2) Creu que la pràctica de la mediació familiar s'ha estès en el nostre context social com a mètode alternatiu de resolució de conflictes durant els darrers anys (cultura de la mediació)? En quin sentit? Quin ha estat el paper de la Llei de mediació familiar en tot aquest procés?
- 3) Quins són els tipus de conflictes més habituals? S'ha produït una evolució en aquesta casuística?
- 4) Quines són les problemàtiques que al seu parer potencialment podrien ésser tractades des de la mediació? Estarien dintre de l'àmbit normatiu actual? Faria necessària una reformulació de la Llei?

(B) ARTICULACIÓ DE LA PRÀCTICA I LA NORMA.

- 1) Quina formació estima necessària rebre per realitzar adequadament la seva tasca?
- 2) A on i cóm creu que s'hauria de rebre aquesta formació?
- 3) A quines persones o grups poblacionals atén de manera habitual? Qui creu que en queda fora?
- 4) Quina és la principal via d'accés de la població que ateneu? S'ha produït algun canvi durant els darrers anys? Per què?
- 5) Quins resultats estima que obté? Cóm els constata o detecta?
- 6) Creu que és rellevant la participació directa dels infants en el procés de mediació familiar (en les seves sessions)? Quin criteri (edat, grau de maduresa,...) prendria per decidir la seva participació?
- 7) Té alguna experiència en processos de mediació en la que hi hagin participat infants? Quina valoració en faria? Com creu que es va sentir l'infant?

(C) PROBLEMES JURÍDICS QUE PLANTEJA L'ACTUAL NORMATIVA

- 1) És possible incloure clàusules d'obligatorietat a la mediació familiar en acords prematrimonials o pactes entre la parella? Ha de tenir el mateix règim que les clàusules arbitrals?
- 2) Com es pot garantir per la llei que realment es respecti el secret de la informació obtinguda en un procés de mediació (tant per la persona mediatora que podria ser emplaçada pel jutge penal, com per alguna part que podria fer servir el procés en interès propi per conèixer informació i fer-la servir en un procés judicial contenciós)
- 3) Caldria que el procés de mediació suspengués els terminis de prescripció i caducitat, per tal que no fos utilitzat de manera interessada per alguna part?
- 4) Quina execució hauria de tenir l'acord pres en un procediment de mediació?
- 5) Quines mencions hauria de preveure la normativa quant a la participació activa dels infants en els processos de mediació familiar?
- 6) Com creu que s'hauria d'incorporar el tema de la mediació familiar dins del Llibre II del Codi Civil de Catalunya (persona i família)?

(D) INQUIETUDS SOBRE EL FUTUR DE LA MEDIACIÓ FAMILIAR A CATALUNYA

- 1) S'ha d'incentivar? Per què? Quins mitjans podrien emprar-se?
- 2) A quines entitats s'hauria de potenciar la difusió de la mediació (associacions de veïns, centres d'ensenyament, ajuntaments,...)?
- 3) Caldria una llei general de mediació? O és millor un model de lleis específiques per a cada àmbit de conflicte?
- 4) Quina ampliació de funcions caldria preveure pel Centre de Mediació Familiar de Catalunya?
- 5) Com es podrien compaginar els àmbits de mediació familiar, social i comunitària?
- 6) Quines previsions reglamentàries s'haurien d'introduir per garantir l'efectiva aplicació de la llei catalana de mediació familiar?

Final de l'entrevista:

- 1) Voldria afegir alguna cosa més?